

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Sausis — January 24, 1964

10 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

De Gaulle
nutarimas

Nors Prancūzija oficialiai dar nepripažino Raudonosios Kinijos, bet de Gaulle ketinimas tai padaryti pasaulyje sukėlė pasipiktinimo ir entuziazmo atgarsius.

Kodėl toks susijaudinimas dėl Prancūzijos nutarimo pripažinti Pekino vyriausybę, kai Anglija, irgi Amerikos sąjungininkė, tai padarė jau prieš dešimt metų?

Tam yra įvairių priežasčių. Tačiau be reikalo kai kas bando čia ieškoti de Gaulle nedraugiškumo motyvus Amerikos atžvilgiu, aiškinant, kad tai jis darąs kažkokias asmeniškias apskaičiavimas ar didybės manijos pagautas. Tai nesąmonė. Žmogus, koks yra de Gaulle, negrindžia savo politikos tokiomis menkystėmis.

Kai kurie amerikiečiai, tiesa, prisimena, kad jie prarado Korėjoje trisdešimt tūkstančių "boys" ir kad to niekad neužmirš. Bet melancholija nėra politika. Ir jei Prancūzija būtų sekusi tokią "politiką", tai šandien ji turėtų nepalaikyti santykių su Alžiro vyriausybe.

Kad nereikėtų šiandien aptraukti savo "boys", reikėjo anksčiau parodyti tvirtumą ir neatšaukti generolo Mac-Arthuro, kai šis turėjo planą kaip nugalėti Š. Korėją ir sutriuškinti kinų armiją, tada dar buvusią organizavimosi stadijoje.

Deja, prezidentas Trumanas, atrodo, geriau "žinojo" ir jo sprendimo pasekės greit buvo pajautos Indokinijoje, o šiandien ir visuose Azijos pietryčiuose.

Japonai sveikina de Gaulle nutarimą. Jų laikraštis Asahi Shimbun reiškia viltį, kad Japonija paseks Prancūziją. Tam pritaria ir anglų Daily Express: "Prancūzijos akcija padės Kinijai atstatyti normalius santykius su likusiu pasauliu. Tai yra gerai".

O anglų "The Observer" pastebi, kad motyvai, kurie spyrė de Gaulle imtis šio nutarimo gali būti įvairūs, bet de Gaulle dar kartą parodė, kad jis teisingai galvoja.

Daugumas stebėtojų pripažįsta, kad Kinijos laikymas "karantine" buvo nerealistinis ir neapsimokąs dalykas, sudaręs svarbiausią kliūtį rimtiems bandymams susitarti dėl nusigrąžinimo. Tad de Gaulle nutarimas galės tik pagelbėti sudaryti palankesnę klimą. Pagaliau, niekas negali rimtai sakyti, kad de Gaulle kada nors buvo švelnus komunistui...

(vg)

NAUJI SUKILIMAI AFRIKOJE

GVAZDIKŲ SALA ZANZIBARAS VIRTO AFRIKOS KUBA, IŠ KURIOS KOMUNISTINIAI AGITATORIAI TRAUKS Į VISĄ JUODĄJĄ KONTINENTĄ, SKELBdami rasinę neapykantą.

Vytautas Meškauskas

"Šanchajaus darbininkų valgyklų lankytojai savo patiekale greitai pajus smarkų gvazdikų prieskonį" -- pranašavo britų Manchester Guardian, komentodamas sukilimą Zanzibaro saloje. Mat, tos salos pagrindinis produktas yra gvazdikai, kuriais patenkinama apie 80% viso pasaulio to prieskonio poreikavimui. Prie sukilimo sukurstymo prisidėjo prekybiniai sunkumai ieškant pirkėjų gvazdikams po to, kai Indija, svetimos valiutos taupymo sumetimais, uždraudė įvežti tą Zanzibaro produktą.

Zanzibaras turi per 5 milijonus gvazdikų medžių, prie kurių dirba virš 250 tūkstančių negrų. Prekyba, pramonė ir kitokiais verslais, įskaitant ir administraciją, vertėsi per 40 tūkstančių arabų, kurie praktiškai tą salą, pereitų metų gruodžio mėn. 10 d. gavusią nepriklausomybę, ir valdė. Prieš tai Zanzibarą, kaip protektoratą, valdė britai, 1899 metais gavę iš vokiečių ir už tai vokiečiams atidavę mažą, bet strateginiai svarbią Helgolino salę Vokietijos pakrastyje.

Sukilimą ir vėliau arabų skerdynes pravedė kaimyninės Kenijos negras "maršalas" John Okello, prieš keliolika dienų grįžęs iš Kubos. Paskelbtas prezidentu Amani Karune yra buvęs Kongo jūrininkas, apmokytas komunistinėse jūrininkų unijose. Ministras pirmininkas Abdallah Kassim Hanga yra apmokytas Maskvoje ir vedęs rusę, o vidaus ir užsienio reikalų ministras Rahman Mohammad Abd-el Ba-by, viso sukilimo smegenys, prieš mėnesį grįžo iš komunistinės Kinijos. Atrodo, kad šio krašto pirminas lankytojas iš užsienio bus dabar Afrikoje besilankęs komunistinės Kinijos ministras pirmininkas Ču-en-lai.

(Kolumnistas Henry J. Taylor teigia, kad vienas iš komunistų sukilimo tikslų buvo pagroti JAV satelitų sekimo stotį, įrengtą toje gvazdikų saloje, kurią aptarnavo 16 žmonių. Amerikiečių instrumentai galėjo būti sovietams labai įdomūs.) Žodžiu, komunistai dabar turi savo Kubą rytiniame Afrikos pakrastyje. Labai galimas dalykas, kaip kad rodo neramumai kaimyninėje Tanganykoje, komunistai sustiprins savo neramumų kursymą visoje Vidurio Afrikoje ir net pradės "šventąjį karą" su Portugalija.

***

Laukiant tolimesnių įvykių, tenka pastebėti, kad įvykiai gvaz-

dikių saloje yra simboliški, nes jie reiškia Indijos įtakos pralaimėjimą agresingojo komunizmo naudai.

Pusiau paraližuotas, 74 metų amžiaus Indijos ministras pirmininkas J. Nehru svajotų apie "nesusidėjusio" į sąjungas su baltųjų kraštais Azijos ir Afrikos tautų pasaulio vienybę. To pasaulio centre turėtų stovėti Indijos-Kinijos federacija. Apie tą federaciją Nehru pradėjo svajoti tuoj po antrojo pasaulinio karo pabaigos. Tų svajonių nenutraukė ir komunistų įsigalėjimas Kinijoje. Nehru ir toliau atrodė, kad režimo forma nepakeis valstybės interesus. Forma nesanti amžinas dalykas, ir pats Nehru yra artimas socializmui, nors daugiau jo demokratinei krypti. Tačiau

pačioje Indijoje demokratinė forma galėjo laikytis tik dėl Nehru noro, kuris teniki šiol buvo aukščiausias autoritetas. Krašte, kurio 80 nuoš. gyventojų yra beraščiai ir dauguma gyvena neapsukomame skurde, sunku kalbėti apie demokratinę savivaldą. Masinio švietimo pakilimas juos tik paverčia daugiau prieinamais komunistinei propagandai. Todėl Nehru pasitraukus iš politinės scenos, Indijos laukia labai neaiški ateitis.

Viena tik aišku jau ir dabar. Kiniečiams užpuolus Indiją tuo pat metu, kai Chruščiovas gabeno raketą į Kubą, Indija neteko bet kokios įtakos į naujas Azijos ir Afrikos valstybes. Tų kraštų vada, laikosi vien tik jėga, ir jie gerbia tik jėgą ir prievartą. Nė vienoje tų naujų valstybių nėra demokratinės santvarkos. Jų vadams imponuoja tik kinų komunistų brutališkiausi metodai. Apie pasipriešinimo be prievartos sąjūdį, kuriuo Gandhi kadaise iškovojo Indijai nepriklausomybę iš britų, šiandien niekas Azijoje ir Afrikoje nebegalvoja.

BROLIAI IR SESĖS LIETUVIAI!

LIETUVA TURI BŪTI LAISVA! BOLŠEVIKINĖS VERGIJOS PANCIAI TURI BŪTI SUDAUŽYTI!

Tai yra mūsų svarbiausias tikslas, kurio mes visi vieningai siekiame. Šio meto trypautinė politinė padėtis neleidžia mums susilpninti savo budrumo Lietuvos laisvinimo reikalais. Turime ypatingai budėti, kad Lietuvos laisvės byla neatsidurtų pavojingoj būklėj, kad sprendžiamam momentui atėjus mūsų tėvų kraštas nebūtų užmirštas.

Savo pasiryžimą padėti atgauti Lietuvai laisvę pademonstruokime skaitlingai atsilankę į Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo paskelbimo 46 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks 1964 metų vasario mėn. 16 dieną, 2:00 val. po pietų, Marijos Aukštesniosios Mokyklos salėje, 67-tos gatvės ir S. California Ave. kampe.

Šis minėjimas rengiamas Chicago Lietuvos Tarybos, sudarytos visų srovių patriotinių lietuvių organizacijų, remiančių Amerikos Lietuvių Tarybos vedamą kovą dėl Lietuvos išlaisvinimo iš bolševikinės vergijos.

VISI DALYVAUKIME ŠIAME MINĖJIME IR SKIRKIME GALIMAI DIDESNĖS AUKAS LIETUVOS LAISVINIMO REIKALAMS!

Kadangi ne visi organizacijų vadovybių pasikeitimai mums yra žinomi, ne visas organizacijas šis kvietimas galės pasiekti. Dėl to, maloniai prašome Jus savų organizacijų, kurioms Jūs priklausote, susirinkimuose paraginti narius dalyvauti minėjime, o taip pat organizacijas skirti savo aukas.

Aukas galima įteikti minėjime arba pasiųsti mūsų išdininkui p. A. Valoniui.

REMKIME LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMĄ VISI, NES TIK VIENYBĖJE GALYBĖ!

Chicago Lietuvos Tarybos vardu:

JUOZAS SKORUBSKAS
Pirmininkas

Aukšt. Teismo Teisėjas
ALFONSE F. WELLS
Vykdomasis Sekretorius

KENKSMINGI STREIKAI BRAZILIOJE

JURGIS ŠATORIUS,
Dirvos spec. korespondentas
Brazilijoje

ramus laikotarpis Guanabaro ir Sao Paulo valstijų ribose. Prieš šventinės nuotaikos ir kiti šeimyniški motyvai streikų organizatoriams ir jų rėmėjams nedavė užtektinai laiko susikaupti, kad suorganizuotų kokį rimtesnį sabotažinį sąjūdį, į kurį privalėtų atkreipti dėmesį plačiosios masės.

Šioje, palyginti, gana ramioje jūroje, staiga, lyg kokia neregieta pabaisa plačiuose vandenynuose, visoje savo didybėje, sausio 14 d. išnirė paviršiu Guanabaro valstijoje, t.y. Rio de Janeiro mieste, įsakymas pradėti streiką, nebeturėjus dar pavyzdžio net Brazilijos streikų istorijoje: buvo įsakta streikuoti dujų, elektros ir telefonų bendrovių tarnautojams. Suprantama, kad federalinės valdžios įstatymai draudžia streikuoti šių įmonių dirbantiesiems, bet kur tau... Čia gi ne koks paprastas streikas, bet generalinė repeticija prieš tai, kai komunistinės jėgos bandys užimti krašto valdžią į savo rankas, ir tokiame eksperimentui praversti reikia išban-

dyti visas leistinas ir neleistinas priemones.

Guanabaro gub. Carlos Lacerda apie šio streiko pradžią tuč tuojau informavo Sao Paulo valstijos gub. Adhemar de Barros, pranešdamas "kad Guanabaro reikalai blogėja...; informuokite plačiąją S.P. visuomenę, jog Guanabaro valstijos administracija visomis priemonėmis priešinsis jos išprievartavimui...".

Štai pilnas tekstas šio kreipimosi: "Privalau, Jūsų Ekselencija, pranešti, kad komunistai Guanabaro valstijoje sukūrė tokią būklę, kuri yra pasiekusi pirmąją revoliucijos stadiją, ir ši padėtis kasdieną blogėja.

Karo Laivyno ministerijos ir jos arsenalo personalas pradėjo streiką; taip pat streikuoja ir Pašto Ministerijos tarnautojai. Tas viskas aiškiai rodo, kad yra ruošiamas intervencija, kad panaikinti Guanabaro valstijos nepriklausomybę. Po Guanabaro ateis ir Sao Paulo eilė. Lygiai taip, kaip kad buvo įvykdyta Čekoslovakijoje. Pranešu Jums apie šią tragišką būklę, kol nėra nutrauktos visos ryšio priemonės. Noriu Jus patikinti, kad Guanabaro valstija kovos visomis jai prieinamomis priemonėmis

Grąžus naujas pastatas prie Cermak gatvės netoli Leavitt patraukia visų praeivių akis. Tai būsimi naujieji Mutual Federal Bendrovės rūmai, 2212 W. Cermak Road, Chicago, Ill. -- tikra apylinkės puošmena! Tačiau uželti teko dar į senas patalpas, kur mus pasitiko pats Bendrovės prezidentas simpatiškas John J. Kazanauskas.

Jis pranešė, kad trečią dieną sausio 15 dieną įvyko metinis taupytojų susirinkimas ir Petras Kraujalis ir Juozas Kilikevičius buvo vėl perrinkti į direktorius. Jie Bendrovėje jau darbuojasi apie 30 metų. Sekančią dieną ketvirtadienį direktorių susirinkime į savo postus vėl buvo perrinkti šie Bendrovės valdininkai: John J. Kazanauskas -- prezidentu, Peter Kazanauskas ir Casimir G. Oksas -- viceprezidentais, Stephanie Simonaitis -- sekretore-išdininke ir Anthony L. Lapinskas -- Bendrovės advokatu ir asistentu sekretorium-išdininke.

John J. Kazanauskas taip pat suteikė informaciją apie dabartinę finansinę Bendrovės padėtį: Bendrovės šiandieninis turtas siekia apie \$15,000,000, per paskutinius metus paugo vieną milijoną dolerių. Pereitais metais dividendais išmokėta \$532,000,00 -- irgi rekordinė suma. Mokama 4 1/2% visiems taupytojams.

Taupyimo sąskaitų totalinė suma siekia apie \$12,855,000,00 Rezervai padidėjo iki \$1,280,000,00, t. y. jų lygis yra 10% visų taupyimo sąskaitų, daug didesnis procentas negu valdžios yra reikalaujama. Valdiški pinigai ir bonai sumoje \$1,720,000,00 greit gali būti iškeisti į pinigus ir yra 13% lygio su taupyimo sąskaitomis. Taigi beveik dvigubai daugiau, negu valdžios nustatyta. Tai parodo tvirtą Mutual Federal Bendrovės finansinę pagrindą ir aukštą vadinamą "likvidity ratio" -- greitą vertybių pavertimą pinigais.

Taigi, Mutual Federal Bendrovė sparčiai auga ir yra skaitoma kaip labai patikima, saugi ir gerai organizuota taupyimo įstaiga.

Tikim, kad pavasarį, persikėlus į naująjį pastatą, progresas bus dar didesnis, nes bus patalpos erdvesnės, moderniškliau įrengtos ir galės aptarnauti daugiau klientų.

Linkim Mutual Federal Bendrovės valdybai ir tarnautojams ir toliau sėkmingai darbuotis pasižymint savo sąžiningumu ir mandagiu patarnavimu ne tik lietuvių tarpe, bet ir pačioje amerikiečių visuomenėje. (m)

prieš valstijos suverenumo pažeidimą. Tas pasipriešinimas su teiks pakankamai laiko, kad suorganizuoti visas kovingas jėgas

(Nukelta į 2 psl.)

L. B. J. -- Aš tau sakau, kad jis neegzistuoja!

MEDICINOS LAIMĖJIMAI 1963 METAIS

Kovoje su ligomis tiksliau mokslininkų dirba su didžiausiu pasisvertimu ir milijonai dolerių kasmet išleidžiama šių darbų vykdymui. Nesigilinant į pirmą ir modernios technikos sudėtingumą, jau dabar galima numatyti iš taip koordinuotų ir planingų pastangų vieno ar kitokių laimėjimų. Tų laimėjimų atsiėmimas labai daug, jų visų net neįmanoma išvardinti. Čia suminėsim tik keletą svarbesnių.

Kovai su paralyžiu tinkamomis -- pasirodė Sabinos piliulės, kurios yra patenkinamai veiksmingos ir pavaduoja labiau komplikuočius išvirkštumus, nes piliulė nuryti niekam nesudaro sunkumų.

Išrasta nauji antibiotikai (penicilino giminiai vaistai, prieš bakterijas, kurios išvysto atsparumą jau esamiems antibiotikams. Tai naujas ginklas kovai su bakterinėmis ligomis.

Patobulinta chirurginė technika širdies operacijoms ir arterijų pakrikimams gydyti su žymiai geresniais rezultatais. Širdies ir arterijų operacijos, nors vis dar sudėtingos, bet jos jau pasidarė kasdieniškos. Šios rūšies operacijos atstato sveikatą daugeliui chroniškų ligonių ir dar daugiau ligonių išgelbsti iš tikros mirties, daugeliu atvejų jauno amžiaus ir vaikus su gimtais širdies defektais. Šia kryptimi padarytas milžiniškas žuolis pirmyn, kas reiškia sumažinimą invalidų ir mirtingumo skaičiaus.

Pragiedruliai pasirodė ir kai kurių rūšių vėžio ligos gydyme. Susekta, kad kraujo vėžio, leukemijos priežastimi gali būti virusai, mažiausi mikroorganizmai, kurie dėl savo mažumo neištyrimai įprastu mikroskopu. Jau nuo seniau virusai buvo įtariami leukemijos sukėlėjais, bet praėjusiais metais rasta daugiau įrodančių davinų. Jei bus tikrai įrodyta, kas šiuo metu atrodo labai galimu dalyku, ir aiškiai nustatyta tikroji virusų rūšis, neabejotinai bus pagaminti atitinkami skiepai apsaugojimui nuo mirtinos leukemijos, kaip jau seniai skiepai apsaugojama nuo raupų, influencijos,

Dr. STEPONAS BIEŽIS

vaikų paralyžiaus ir daug kitų pirmiau buvusių ir net epidemijomis vyravusių ir išžudžiusių nesuskaitomą daugybę gyvybių. Skiepai tas ligas pašalina negrįžtamai.

Vėžio liga turi daug rūšių, jos visos pavojingos, atimančios kasmet šiame krašte per 270 000 gyvybių, ir tikroji šios baisios ligos priežastis dar nėra išaiškinta. Tačiau vėžio tyrimus vykda mokslininkai yra įsitikinę, kad greitai laiku bus tikrai nustatyta jo priežastis ar sukėlėjas.

Šia proga pravartu prisiminti, kad praeity metų bėgyje federalinė maisto ir vaistų administracija nustatė ir viešai paskelbė, jog išgarsėjęs kontroversinis vaistas krebiozen yra visai neveiksmingas vėžiui gydyti.

Vaistų srityje 1963 metai taip pat davė savo įnašą.

Ilgą laiką skausmo šalintoju buvo morfiumas ir kiti opiumo produktai. Jie veikia tiksliai ir ištikimai, tačiau jų žalingumas yra tas, kad ilgą laiką juos vartojant organizmas įpranta, kaip prie rūkymo ir gėrimo. Toks sveikata naknais įprotis pasidaro baisnis už skausmą. Kad išvengtų įpročio į narkotikus, gydytojai visuomet juos prirašo atsargiai ir tik mažais kiekiais. Gi praeitais metais galutinai ištyrtas ir patikrintas naujas skausmą pašalinantis vaistas pentazocine, kuris tiek pat veiksmingas kaip morfiumas, bet prie jo neįprantama. Tai tikrai didelis laimėjimas.

Naujas vaistas, vincristine, kraujo vėžiui ir leukemijai gydyti, atrodo daug žadus. Jo pagalba, jei galutinai tyrimai daviniai pasitvirtins, gal bus padaryta pradžia vėžio ligai nugalėti arba bent žymiai apvaldyti.

Chemijos pažanga praeitais metais suteikė priemones laboratorijoje pagaminti sintetinius steroidus, atseit, labai sudėtingą organinę medžiagą, lyg hormonų. Hormonai yra liaukų vidiniai syvai, kurie pagrindiniai tvarko ir išlaiko žmogaus normalią sveikatą.

ŽMOGAUS ORGANŲ PERSODINIMAS

Moderninė chirurgija gali pagrįstai didžiuliu faktu, kad patyręs chirurgas dabar gali pasiekti kiekvieną žmogaus kūno dalį ir sėkmingai atlikti sudėtingiausią operaciją. Jis gali išplauti skilvį, išimti iš vidurių kelias pėdas žarnų, pašalinti dalį plaučių, vėžio ar kitos ligos užpultį, jam nesunku atidaryti kaukolę ir iš smegenų pašalinti naviką ar kitokią negerovę. Jau nebeužtenka chirurgui atidaryti žmogaus širdį, pirma laidinti žmogaus širdį.

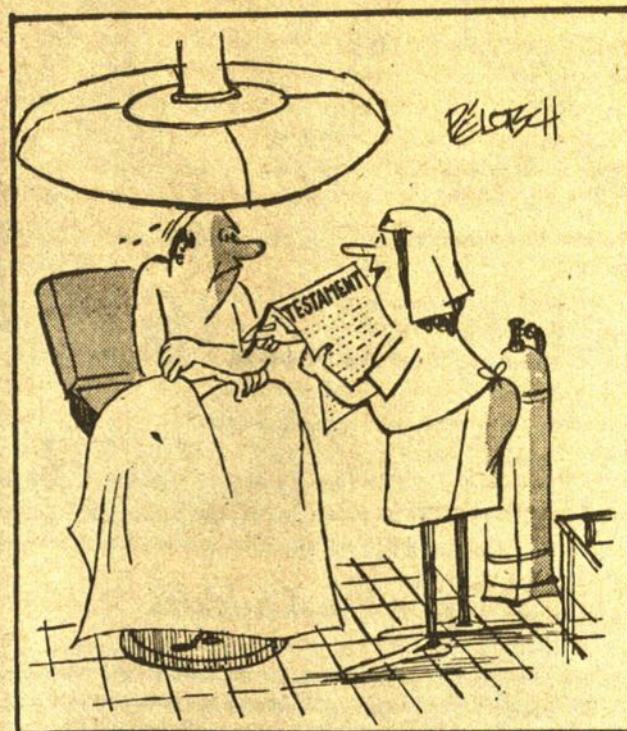
kinai sustabdžius jos plėtimą, įdėti naujus sintetinius vožtuvus arba atitaisyti kitokius širdies viduje pakrikimus, išplauti užkūsių kraujagyslių segmentus ir jų vietoje įsodinti sintetinius, kad atstatyti kraujo apytaką ir tuo pašalinti gangrenos grėsmę ir išgelbėti gyvybę. Štorkių ir šimtai kitokių operacijų sėkmingai atliekama kasdien ir jos jau nebesudaro sensacijos.

O vienok chirurgija kad ir nuostabi savo pažanga, nesidžiaugia laimėjimų laurais. Dabar atliekamų operacijų technika vis tobulinama, išgaunant vis geresnes pasekmes, kurios greičiau, saugiau ir tikriausiai atstato pakrikusią sveikatą.

Tobulėjant kraujagyslių, nervų, sausgyslių, raumenų ir kitokių audinių operacijoms, kai kurie chirurgai ėmė galvoti, o kodėl nebūtų įmanoma persodinti (transplantuoti) visą organą, pvz., inkstą, kepenis, plaučius, smegenis ir tt.? Konservatiškesni savo galvoje tokią mintį laikė tik saldžiu sapnu. Ir tai buvo ne taip seniai. Chirurgijoje naujos operacijos pradžioje visuomet išbandomos ant gyvulių, kad patikrinti pasekmių galimybes. Technškai tokios svajonės pagrįstos operacijos pavyko patenkinti, o praktiškai, t. y. persodinto organo prigyjimas ir jo veiksmingumas, tragiškai padarė bandymai ir gilesni patyrimai, žinoma ne ant žmonių, tiesiog padarėsi ir užkietėjusius skeptikus, kad tokios naujos operacijos visai įmanomos ir gali būti pateisinamos žmogaus organizme.

1962 metais plačioji amerikoniška spauda sukėlė nepaprastą sensaciją, kai jauno vaiko Everett Knowles traukinio nelaimėje visiškai nuplauta aukščiausio alkūnės ranką Bostono garsioje Massachusetts General ligoninėje chirurgai prisiuvo ir, kas svarbiausia, toji ranka atskirai įvyniota ir atvežta ligoninėn, pigi. Ir po metų, atitinkamai slaugoma, ji atgavo kai kuriuos savo veiksmus, pasidarė gyva ir nepaprastai įvykio ir pasisekimo, nuo to laiko padaryta daug panašių sėkmingų operacijų. Šią operaciją technikos žvilgsniu galima laikyti organo persodinimu, nes ranka visiškai buvo atskirta nuo kūno, visas dalis reikėjo atitinkamai sujungti, kad sudarius galimybę rankai vėl veikti, jei biologikai priimtina.

Inkstų persodinimo pradžia siekia jau dešimtį metų praeitis, tačiau jau nebe naujenybė. Tačiau tokiems persodinimams inkstai buvo gaunami iš dyvinių, kas ir nulėmė geresnį pasisekimą. Praeitą pavasarį Denverio mieste pusamžio vyrui, mirštančiam nuo

- Paskutinis formalumas prieš darant operaciją, pasirašykite čia!...

kepenų vėžio, gyvybė buvo prailginta persodinant kepenis, patintas iš žmogaus, tik ką mirusio nuo smegenų naviko. Kituose miestuose visa eilė operacijų padaryta persodinant plaučius, inkstus ir kepenis. Entuziazmas tokioms operacijoms ypatingai pakilo praeitais metais. Imta galvoti net apie širdies persodinimą. O kas gali nuginčyti, kad tai nebus realybė ateityje?

Kaip kiekvienas laimėjimas iškelia ir naujų problemų, taip ir organų persodinimai. Viena, iš kur gauti atitinkamus organus ir tam tikru laiku, kada pareikalaus yra būtinas ir neatidėliotinas? Ši problema itin svarbi ir kol ji nebus patenkinamai išspręsta, tai neįmanoma bent šiuo metu įsivaizduoti, kad organų persodinimo operacijos išpopuliarėtų, nors visos kitos kliūtys ir būtų pašalintos. Tačiau reikia nepamiršti tiesos, kad kas šandien neįmanoma, tai rytoj jau tikrovė. Štai, JAV Laivyno Audinių Bankas, kuris jau per dešimtmetį pristato ligoninėms, net visam pasauliui, persodinimui odą, kaulus ir kraujagysles, paskelbė planus praplėsti šitokią aptarnavimą. Nors šio plano smulkmenos nepaskelbtos, kas, kaip ir kada bus plečiama, tačiau jau savaime aišku, kad pastangos bus nukreiptos į galimybes žmogaus organams persodinti.

Kita kliūtis, tai biologinė, arba žmogaus kūno pasirinkimas, sutapimas arba priimtumas (compatibility). Nors žmonių fiziologija pagrindiniai yra vienos, tačiau esama ir tam tikrų skirtumų, kurie išoriniai nepastebimi. Imkime kraują, kuris atrodo visų žmonių vienoks, neišskiriant nei amžiaus, nei rasės. O vienok esama skirtumų, kurie buvo susekti, kai anais laikais pradėta daryti kraujo transfuzijos. Vieniem tai padėdavo, kaip dabar, gi kitus smarkiai susargdindavo, o dar kitus vietoje užmušdavo. Šitokie tragiški atsitikimai atkreipė gydytojų dėmesį. Tyrimėjimai įrodė, kad žmonių kraujas savo savybėmis skirstosi į grupes. Tik atitinkamos grupės yra saugu ir naudinga perleidimui, gi kitos grupės kraujas nepriimtinas ir net mirtį nešąs. Užtat nuo to laiko stropiai patikrinama, kad davėjo ir priėmėjo kraujas atitiktų tai pačiai grupei.

Su organų persodinimu iškyla panaši problema. Organų persodinimas chirurginės technikos prasme gali būti visiškai sėkmingas, bet ilgainiui priėmėjo kūnas tą persodintą organą atmeta dėl nesamo sutapimo ir jį sunaikina. Užtat šitokių persodintų organų amžius visai trumpas ir ligoniui iš tokios operacijos mažai naudos. Ir jos nebus, kol sutapimas (compatibility) bus išaiškintas ir reikiamai suderintas. Šia linkme jau pasiekta kiek teigiamų davinų. Bet tai reikia laikyti tik pradžia. Organų persodinimo chirurginė technika jau nebesudaro rimtų kliūčių. Tačiau kitos problemos tiek rimtos ir didelio masto, kad pareikalaus įtemptų pastangų jas nugalėti.

1963 metai atnešė ir pralaimėjimų. Pranešama apie plėtimąsi venerinių ligų ir plaučių vėžio. Pirmuoju atveju, ligų skaičių padidino patys žmonės, aplenkdami pripažintą kultūringo žmogaus drausmingumą ir pa-

BRAZILIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

visoje Brazilijoje" -- rašė gub. C. Lacerda.

Gen. Amauri Kruei (dabartinis II-sios armijos vadas Sao Paulo valstijoje), šį Lacerdos kreipimąsi nepalaikė labai aliarmuojančiu; jis prieš metus buvęs krašto apsaugos ministru, manąs, kad Guanabaro valstijai negresia joks užpuolimas... Esą, visoje armijoje vyrauja rimtis ir drausmingumas.

Visi rimtieji Rio de Janeiro laikraščiai šiuos streikus pavadino sabotažinio pobūdžio ir savo vedamuosiuose visą streikų akciją kuo griežčiausiai pasmerkė. Jorنال do Comercio sausio 17 rašė: "Vyriausioji Darbo Vadovybė įvykdė nusikaltimą prieš Rio de Janeiro gyventojus. Guanabaro valstijos viešųjų darbų sekretorius gen. Salvador Mandim sausio 16, pareiškė, kad profesinių s-gų terorą remianti federalinė valdžia. Jis įrodė, kad susitarimas dėl algų pakėlimo buvo atsiektas. Tačiau federalinės valdžios pareigūnai nekreipė dėmesio į įstatymą, draudžiantį streikuoti dujų, elektros ir telefonų tarnybos personalui.

Iš antrosios pusės, federalinė valdžia, prisidengdama "apsaugos" reikalu, išstatė karinius postus prieš "Light ir Power" įmones, neleidždama įeiti norintiems dirbti asmenims... Norintieji suprasti, ką tai reiškia, privalo pasiskaityti Lenino raštus. Gi mes einame perversmo keliu. Būtų klaidinga galvoti, kad revoliucija prasidės suklumais ir kautynėmis gatvėse. Tai tebus tik paskutinė revoliucijos pakopa.

Streikas, kurį mes dabar išgyvenome, priklauso revoliucinei strategijai" -- rašė laikraštis.

O Globo sausio 17 taip mintijo: "Maža grupelė profsąjungų vadų pažeidė darbo įstatymus, sukurdama didelius sunkumus Guanabara administracijai, ir įvykdama nusikaltimą prieš tris puse milijonų gyventojų. Dirbantieji vykdė streiką, kuris pažeidė pačias pagrindines dirbančiųjų pareigas... Gi Darbo Ministerija šio streiko nesustabdė, nors tai galėjo įvykdyti pasiremdama darbo įstatymais. Netiesėtas, antimonaristiškas ir nusikaltėliškas streikas buvo įvykdytas tik todėl, kad įrodžius, kaip federalinė valdžia domisi politika. Jei gu paskutinioji turėtų bent kokį autoritetą, ji būtų suėmusi visus neteisėto streiko organizatorius, o streikuojančius būtų mobilizavusi kariškiai tarnybai" -- rašė O Globo.

Panašias mintis dėstė Jorنال do Brasil, Correio da Manha ir kiti dienraščiai. Tačiau vienas dalykas yra vėkšenti spaudos puslapiuose ir gadinėti dažus bei popierių, o kitas sudaryti normalias gyvenimo sąlygas; vienok kaip ten bebūtų, atrodo, kad kariškai turi labai neįtraukią odą ir dėl nieko nesijaudina. Viena, kas juos dabar domina, tai karnavalas, kuris prasidės vasario 8, o savo viršūnę pasieks vasario 11. Ir tada visos problemos nuskės užsimiršimo jūrose...

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* LAIPSNIS KAS MOKESČIŲ SUMAŽINIMAS, numatytas vykdyti 1964 ir 1965 metais, daro pažangą JAV senatę, kur komitija baigia išlyginti paskutines įstatymo pakeitimo detales. Mokesčių sumažinimai, pilnai įsigalėję 1965 m., sudarys apie 19 nuoš. mažiau atskaitymų kiekvienam indiv. mokesčių mokėtojui.

* STAIGI CASTRO KELIONĖ MASKVON Washingtono slouksniuose aiškina, kaip jo naujos agresijos planų išdava. Jo kelionė buvo pastūmėta Panamos įvykių ir dabar reikia laukti spaudimo į JAV karinę bazę Guantanamo - Kubeje.

* PREZIDENTO JOHNSONŲ KANADOS PREMIJER PEARSONO pasitarimuose dominavo de Gaulle ir jo santykiai su Raud. Kinija.

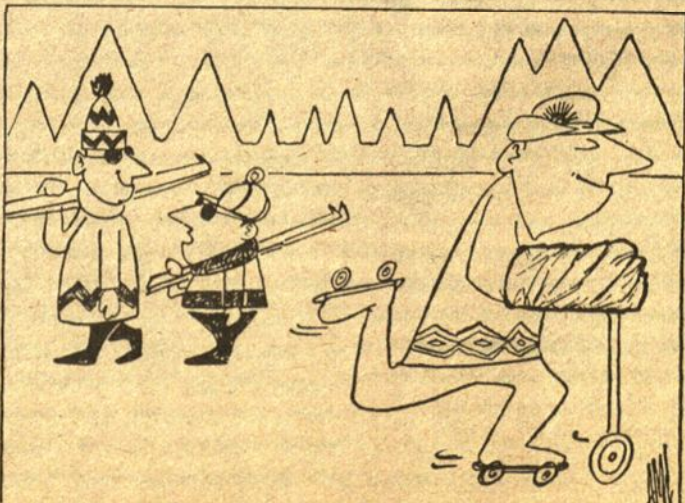
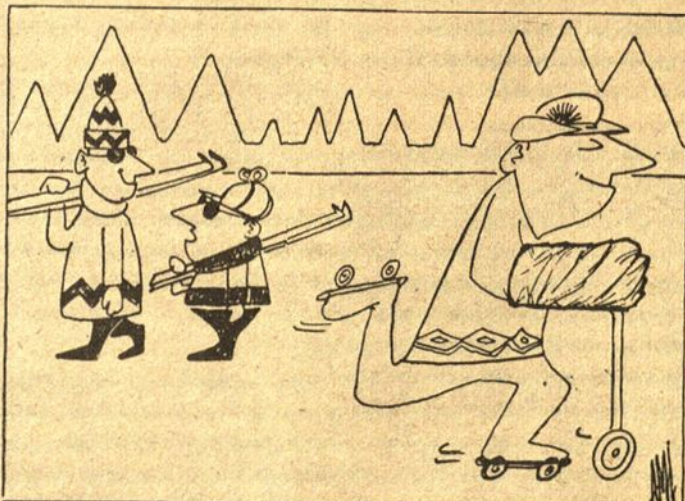
* DE GAULLE naudoja buv. ministrą pirmininką Edgar Faure svarbioms diplomatinėms misijoms. Užmezgus kontaktus su Pekino vyriausybe, jis dabar vyksta Maskvon, kur žada tirti sąlygas didesniai pramonės kraštų apsiungimui neišvystytų kraštų pagalbai ir spartesniai nusiginklavimui, įskaitant ir Raud. Kiniją.

* MASKVOJE VEIKIĄS LUMUMBOS vardu universitetas nustoja vis daugiau studentų. Afrikos stipendijantams skubant prašyti išvažiavimo vizų. Priežastis -- rasinė neapykanta. 40 afrikiečių studentų šiomis dienomis iš Maskvos vyksta į Vak. Vokietiją, kur Washingtono ir Bonnos pastangoms yra įruoštas jiems priėmimo centras.

* J.F. KENNEDY MIRUS, kai kam kilo mintis, kad dabar pats laikas viešai paskelbti jo privatų susirašinėjimą su Chruščiovu. Gaila, bet tie laiškai liks paslaptimi, kol dar gyvas Chruščiovas.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS Nr.1

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.

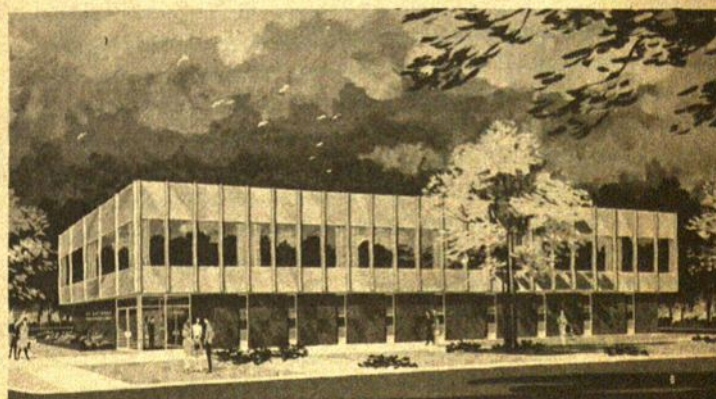
DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDŲ NŪO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAZNIAU, NĖS IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, III.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurkė.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiurkė, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

SUKREČIAS ABUJUMAS

Dirva, nebūdama dienraščiu, negali sekti ir pilnai panaudoti visos medžiagos, kurią spaudai siuntinėja JAV senatoriai ir Kongreso atstovai. Toje medžiagoje ne visada ir pasitaiko rasti tą akį krintančių naujienų. Kartais gi būna klausimų, kuriuos verta iškelti ir parodyti lietuvišką spaudą skaitančiai visuomenei, kad yra amerikiečių tarpe politikų, kurių darbo linkme turėtume labiau susidomėti.

Tas susidomėjimas neturėtų baigtis tos ar kitos minties ar sugestijos paskaitymu ir snaudžiančio nuobodulio užliūliuotu pasitenkimu nutarus, kad, štai, yra kas už mus galvoja ir mūsų bylą užtaria Washingtone. Ką gi mes čia begalime padaryti? Mūsų nuomonės ir patarimų jie gi neklausia ir neprašo. Pagaliau, turime pakankamai savų rūpesčių.

Tokios nuomonės ir mintys yra apatijos apstėtos. Jos yra tikrosios mūsų emigrantinių ligų bacilos, su kuriomis kovoti turėtume kur kas didesne įtampa ir energija.

Jau ne kartą mūsų spaudoje skaitytojai buvo raginami pasinaudoti didesniais ir amerikiečių plačiai naudojamais ryšiais su senatoriais ir Kongreso atstovais. Tie ryšiai, anot K.S. Karpius, kainuoja tik 5 centus pašto ženkleliui. Tie vyrai Washingtone tik ir laukia daugiau laiškų. Daugelis, žinoma, vis dar galvoja, kad ką čia, girdi, rašyti senatoriui -- jis gi neturi laiko nei pažvelgti į mano laišką. Tai labai klaidinga ir kartu klaidinanti kitus nuomonė. Patys senatoriai gal ir neturi laiko asmeniškai peržiūrėti visą korespondenciją, tačiau kiekvienas jų turi sekretorią, kuris tuos laiškus tvarko, seka, rūšiuoja ir pristato -- referuoja senatoriui. Publikos opinija, suderinta su jo sveika logika ir politinė išmintimi sudaro jo tolimosios veikimo gaires. Tokiu būdu gerai apgalvotų ir protingai pagrįstų laiškų rašymas yra svarbių ginklų kovoje už bet kurių interesų išskėlimą, ar tai liestų vidaus ar užsienio politiką.

Štai, kad ir Kongreso atstovas Edward J. Derwinski (iš Illinois), panaudojęs vieną iš Eltos biuletenių, kuriame konkrečiais faktais nurodoma į sovietinę priepauidą ir žmonių išnaudojimą okupuotoje Lietuvoje, visu savo svoriu reikalavo suaktyvinti Kongreso atstovų susidomėjimą komunistų pavergtų kraštų būkle ir kuo greičiau įsteigti komisiją pavergtų tautų padėčiai tirti.

"Numačius apklausinėjimus dėl civilinių teisių įstatymo projekto sekančios sesijos pradžioje", sako Ed. J. Derwinski, "tikiau, kad svarstysime ir projektą dėl specialios pavergtų tautų komisijos. Kaip laisvės besinaudojanti žmonės, mes esame įpareigoti gerinti laisvės sąlygas ne tik mūsų pačių tarpe, bet kartu plėsti laisvės sąlygoms tiltą tarp milijonų Europoje, Azijoje ir Kuboje, kur atimtos ne tik civilinės teisės, bet ir tautinė laisvė ir nepriklausomybė."

Ed. J. Derwinski kartu kelia klausimą, ar ta proga nereiktų patvirtinti ir įtarimus, kad Kongreso vadovybė tokius projektus laiko stalčiuje Valstybės Departamento ponams prašant, tuo pačiu parodant "sukrečiantį abiejų komunistų pavergtų tautų likimą".

Taigi, Kongreso atstovo Ed. J. Derwinski nusistatymas tuo klausimu yra aiškus. Vertėtų nesigailėti daugiau dėmesio ir pajudinti tuos Kongreso atstovus, kurie mieliau tokius klausimus laiko paslėptu stalčiuose.

Nesvarstykime, koks ir kur krutės mūsų 'veiksny' tai galėtų padaryti. Svarstykime ir susidomėkime, kaip kiekvienas iš mūsų galėtų prisidėti, kad tie klausimai nebūtų apnešami ignorancijos dulkelėmis. Niekieno graudžių ašarų prie paminklų, o imkime šio krašto gyvenime įprastų kovos priemonių -- pirmučiausia -- balsuotojo teise kreiptis į politikos vairuotojus. Artėja laikas, kada jiems kiekvienas balsas savo svoriu auga valandoms.

Būtume tikri ištižėliai, jei ir toliau tuo klausimu liktume nedovanotiname transe.

(J.Č.)

Spaudoje pasidairius

Sausio 20 d. Drauge J. Juška priminė katalikų ir ortodoksų išsiskyrimo istoriją ir vertino dabar pakilusias vilts, kad galgi, kantriai besistengiant, pa-vykytas tas dvi savo tarpe krikščionybės sroves sutaukinti ir sujungti. Bet galų gale sako: "Ta-čiaus suskilimas pranyks, kada Dievas panorės, ko mes visi turėtumėm savo maldose jo tik prašyti".

Tai kaip gi čia dabar yra? Gera, ar negerai, kad tos dvi krikščionių srovės jau daugiau kaip 900 metų yra "šalto karo" stovyje? Anot (kun.) J. Juškos, taip yra ir bus, ligi Dievas panorės kitaip. Atseit, susipykimas tarp krikščionių atsirado ir taip ilgai trunka todėl, kad Dievas taip norėjo ir dar tebenori. Ar gi Dievas norėtų blogo dalyko? O jeigu Dievui ta padėtis kolkas dar patinka, tai argi dera žmonėms prašyti ją pakeisti? Iš kitos pusės, argi žmonių santykiai savo tarpe nebepriklauso jų pačių nusiteikimui, nuomonių, apsisprendimų, valios? Argi tikslinga, ir ar yra pateisinamo pagrindo nusifinti žmonėms vi-są atsakomybę nuo savęs už vis-ką, ko jie čia pridaro, ir perkel-

ti ją Dievui? Kuriuo gi tad prin-cipu remiasi krikščionybė: ar kad "be Dievo valios nei plaukas nuo galvos nenukrinta", ar kad žmogus turi laisvą valią?

S. J. Jokubka Vilnyje, prisimindamas savo viešėjimą Palan-goj 1959 metais, gėrisi: "Man sukėlė neišdildomą įspūdį, kad toks žymus lietuvių tautos žmo-gus su savo žmona ir dviem vaikais -- sūnumi ir dukre-le -- atostogas leidžia tokiaime pat vasarnamyje, kaip ir daugelis kitų eilinių žmonių vasaro-tojų".

"Žymus lietuvių tautos žmo-gus" Jokubkai šiuo atveju yra A. Sniečkus. Teisybė, žymus. Tik kuo? "Žymus norvegų tau-tos žmogus" pasidarė ir Kvis-lingas, kai, panašiai kaip ir Sniečkus, pasisidė krašto oku-pantams pata-nauti. "Žymus gru-zinas" ir Džugašvilis-Stalinas. "Žymus austrių-vokiečių tautos žmogus" pasidarė ir Hitleris. Ką žiūrėk, graikas Herostatas ir-gi pasidarė žymus, padegęs šven-tyklą...

Bet čia svarbiau tas didysis įspūdis, kad Sniečkus vasarojo tokiaime pačiame vasarnamyje Palangoje, kaip ir kiti, nežy-mūs žmonės. Betgi vasarnamiai Palangoj visi maždaug toki pa-tyes. Tik vieni didesni, kiti ma-žesni, o didumas ne visada su-tapo ir, turbūt, nei dabar nebū-

Sėdi iš kairės: Regina Budrienė, J. Simutienė, B. Novickienė, Stovi: G. Žilionienė, L. Bieliukienė, inž. A. Novickis, M. Kregždienė, Ž. Novickytė, V. Leskaitienė, V. Maželio nuotrauka

BIRUTĘ NOVICKIENĘ PAGERBIANT jos 65 m. amžiaus proga

L. BIELIUKIENĖ

Birutę Novickienę pažinau dar būdama gimnazistė Kauno Mari-jos Pečkauskaitės gimnazijoje. Tuomet, mano jaunos mergaitės akimis žiūrint, ji buvo graži ir energinga intelektualė, kuri man ir mano draugei Liudai G. atro-dė, kaip moters idealas. Tokio-mis mes svajojome būti.

tinai sutampa su didesniu pa-togumu ar ištaigingumu. Lietu-vos prezidentai (irgi žymūs žmo-nės), paprastai apsisotodavo Pa-langoj vasarnamiuose, kurie, iš tiesų, būdavo net mažiau ištai-gingi, negu visa eilė naujųjų, kur vasarodavo vadinamieji ei-liniai žmonės. Argi dabar Pa-langoje yra pastatyta ir "ne to-kių pat" vasarnamių? Ar Jokub-ka juos matė? Jei matė, tai ko-kios gi įžymybės tenai vasaro-ją? O gal dabar Palangoje jau ir ypatingo smėlio pabarstyta, ar kurioj jūros vietoj kvepiančio vandens pripilta, kad jau reikia stebėtis, jei toks žymūnas, kaip Sniečkus, visgi vartosi ant tokio paties smėlio, ir taškos tame pačiame vandenyje, kaip ir "eiliniai žmonės"? O kur gi jis dės-sis, jei jau į Palangą atvažia-vo! Ar nebus tik Jokubka susir-gęs Sniečkaus "asmens kulto" liga?

Kada? (prieš 25-35 metus) Pa-langą per sezoną, žiūrint vasaros šilto, praleisdavo nuo penkių iki dešimties tūkstančių vasaro-tojų. Visi jie būdavo iš Lietuvos, žinoma, daugiausia iš miestų. Aišku, tai nedidelė Lietuvos gy-ventojų dalis. Betgi vidurvasarį atostogos ir būna tik mažai gy-ventojų daliai -- įstaigose, pra-monėj ar prekyboj dirbantie-siems. Ir tų viena Palanga negi galėjo visų sutalpinti, bet ne viena gi Palanga Lietuvoj ir tin-ka atostogoms praleisti. Dabar kaip parašo tenai vasarojusie-ji "eiliniai žmonės", Palanga spartuoliškai praleidžia per se-zoną dvigubai, kone trigubai dau-giau vasarotojų. Bet didžiama jų ne iš Lietuvos, o iš visų Ru-sijos kampų atkeliauja su vadin-a-mais kelialapiais. Lietuviams Palangoj jau mažiau vietos, negu pirma. Pajūryje, sako, vyrauja dvi svetimos kalbos: rusų ir žy-dų, lietuvių kalba tik trečioj vie-toj. Pasikeitimas ne toks jau es-minis, nes ir anuomet Palangoj tos trys kalbos skambėdavo, tik tas skirtumas, kad lietuvių kal-bos tada girdėjai daugiausia, o rusų kalbą tik trečioj vietoj, ir tą pačią daugiausia tik kaip žy-dų vartotą antrąją (kai kurių net ir pirmąją) kalbą. Įsistebė-jęs į asmens kulto haliucinaci-jų sukurtą aureolę aplink Snieč-kaus galvą, Jokubka nei nepas-tebėjo, kas tie Palangoj vasaro-jantieji "eiliniai žmonės". Jam nei į galvą neatėjo, kad Snieč-kus, nors ir, jo manymu, "žy-mus lietuvių tautos žmogus", bū-damas tarp "didžiųjų brolių" tė-ra "mažesnytis eilinis", ir jam nėra ko Palangoj nei pretenduoti į "kitokį" vasarnamį: tegudžiaug-giasi, jei bent į "tokį patį" pa-tenka.

Iš savo motinų (abiejų mūsų motinos buvo Rygos lietuvių) žinojome apie Grigaičių šeimos patriotizmą ir jos spinduliuojantį židinį Rygoje. Mes ir pačios sa-vo akimis matėme jos plačią veiklą Lietuvoje, Didžiosios, galėdamos p. Birutei paspausti ranką ir padaryti reversansą. Ji gi buvo pirmoji moteris, baigusi Vytauto Didžiojo Universite-tą.

Karas ir okupacijos išblaškė mūsų tautos dalį po laisvąjį pa-saulį; skausmingoms kančioms -- į Sibiro koncentracijos sto-vyklas. Naciai okupantai irgi pa-ėmė dalį nekaltų lietuvių patrio-ty kančioms ar nukankino mirtim.

Karui pasibaigus, man pradė-jus studijas Muencheno Univer-sitete, vėl išgirdau Birutės No-vickienės vardą, besiribantį su mūsų tremtinių organizacijomis Vakaruose. Žinojau apie jos įsi-pareigojimą organizuoti Lietu-vių Moterų Tremtinių Atstovy-bės organizaciją, į kurios Muen-cheno skyrių mane tuojau įtrau-kė A. Lukšienė, V. Leskaitienė ir Garbuzaitė - Jurkevičienė. LMTA buvo Lietuvos Moterų Ta-rybos tęstinumas, kurios Lietu-voje pirmininke buvo p. V. Lo-zoraitienė. LMTremtinių Atsto-vybės uždavinys: rūpinimasis ne-atidėliotinomis išvietintųjų pro-blemomis: išblaškųjų šeimų sujun-gimas, kova su džiova stovyklo-se, maisto stokos šalinimas ir kt.

1947 m. Vokietijos Esslingene su latvėmis ir estėmis sutarta sudaryti bendrą instituciją -- Pa-baltijo Moterų Tarybą, nes bė-dos ir reikalai buvo bendri; bet, ir Nepriklausomos Lietuvos lai-kais glaudžiai bendradarbiauta. Pirmąją LMTA ir PMTarybos pirmininke buvo mūsų žymi aka-demikė dr. Marija Žilinskienė, o vicepirm. -- mūsų šių metų suakutinininkė B. Novickienė,

kuri laimingai išvengė bolševi-ky ir nacių deportacijų, bet, de-ja, artritis jau keli metai kaip ją buvo prikaustęs prie kėdės. Stebuklingu būdu jos protas, ener-gija, jos organizaciniai sugebė-jimai, jos gilus patriotizmo ko-vinga dvasia -- liko nepaliesta ir todėl ji, emigravus dr. M. Ži-linskienėi, perėmė abiejų orga-nizacijų pirmininkavimą. Tuojau suorganizavo labai sėkmin-gą Birželio trėmimų prisimini-mą su atitinkamais atsišauki-mais į laisvojo pasaulio moteris ir kt. Net perėnamojo stovykloj

DIRVOS NOVELĖS KONKURSIUI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turintį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinos puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinos puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiu įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkur-sas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai pri-valo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvar-džiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridomamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spaus-dinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius ga-li premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siu-žetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepri-klausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 MOKAME $1\frac{1}{2}\%$

metinį dividendą už visas taupymo sąs-kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą do-lerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite at-siųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per-siuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanuskas, Pres.

AKIMIRKOS

'Nepriklausomybė' ir 'rezistencija'

BRONYS RAILA

Praėjusią akimirką užbaigėme žodžiais apie kvieslingą "naujumą" ir "išradinumą". O šia vėl pradėdam dviejų žodžiais, parašytai tarp kabučių. Labai nemėgčiau tokios rašto formos, kur atrodytų vis tarsi mūsės vaikščioja aplink žodžius.

Bet, matote, dabar naujus laikus gyvename, kur kabutės pradeda įgauti ypatingą, simbolišką ir gal net pranašingą reikšmę. Vieną kartą prieš trejetą metų jau taip įvyko. Ejo lietuvių socialdemokratų žurnalas "Darbas", kurį tuomet redagavo kruopštus marksizmo girnų kalėjas draugas Kiznis. Vieną dieną šis žurnalas paskelbė Algimanto Šalčiaus straipsnį, kuriame tarp daugybės kabučių ir sovietinių drebūčių jau ir žodis apie Lietuvos "nepriklausomybę" buvo parašytas tarp kabučių. Anot Šalčiaus, Lietuvos nepriklausomybė esanti mūsų emigrantų politikių nereali svajonė, visiškai nesąmonė dabartiniais laikais.

Taip "Darbo" puslapiuose pirmą kartą tremtyje žlugo Lietuvos nepriklausomybės idėja, o su ja kartu žlugo ir pats žurnalas, socialdemokratų vadovybės išmintingai sustabdytas. Tik Šalčius nežlugo, o netrukus nuėjo į tinkamesnę vietą savo idėjom skelbti -- į Bimbos "Laisvę". Ir bendrai tada jis atkuto, plėsdamas savo "meno galerijas", organizuodamas įvairias biznio "enterprises", kartą nusitūstindamas ir į sovietinę Lietuvos respubliką kultūriniam ryšiam tarp išievių ir krašto praplėsti.

Visa tai prasidėjo nuo nepriklausomybės kabutės. Ir tai buvo visai normalu ir logiška, nes jei kam nepriklausomybė jau tarp kabučių, tai toks vieną dieną, šio kiur ar kitoki būdu taps nuokęs kandidatas atsidurti ir tarp sovietinių kabučių.

Dabar kažkas labai panašaus sugebėjo pasirodyti ir Čikagos Margutyje. Vadinasi, pažanga iš Rytų pradėjo nueiti ir ligi Amerikos Vidurvakarių. Be abejo, dar tik paštu, nes Margučio vedamojo autorius K. Stropus, kaip spėjau, vis dar tebesirailaiko, mano

vietovės žodžiu tariant, pažangiuosiuose "Back East'uose"...

K. Stropus savo straipsnyje stropiai išsisaugoja pavartoti Nepriklausomybės žodį, todėl čia jam dar nereikėjo kabučių. Užtat jis kabutes vartoja kitam žodžiui, kuris reiškia viso laisvojo pasaulio lietuvių atsparą prieš Lietuvos okupantą ir prieš bolševizmą, o su tuo drauge ir pasitangas Lietuvos nepriklausomybei atstatyti, kiekvieno atžvilgiu bent šiltus jausmus Lietuvos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės idėjai.

Tas žodis yra r e z i s t e n c i j a, kurį taikydami Amerikos ir užsienio lietuviams Margučio bendradarbis įsakmiai rašo tarp kabučių ir mėgina įrodinėti, kad dėl emigrantinės rezistencijos taip tik ir reikią rašyti.

Esą, Amerikos lietuvių pastangos išlaikyti lietuvių, savo kalbą, kultūrą ir "politinę struktūrą" nesiderina (!) su mūsų užsimojimais kartu būti ir kovotojais dėl Lietuvos laisvės (jis sako: "dėl savo krašto laisvės"...). Jis klausia: ar tarp jų nėra "vidinio prieštaravimo"? Mat, mes esam konservatoriai ir tradicininkai, o kova dėl laisvės yra "kažkas dinamiško", tad čia turėtų būti vietos "naujumui ir išradinimui". Gi mes ne kovojame, o tik ginamės ir "rezistuojame" prieš nutautėjimą. Rezistencija tegalinti būti karo metu, kai valstybė okupuota, lietuvių tauta rezistuoja toliau tik Lietuvoje, ir tai esanti vienintelė reali rezistencija...

O emigrantam nėra prieš ką rezistuoti. Jie galį rezistuoti tik prieš savo pačių nutautėjimo grėsmę, gi šiaip, klausia Stropus: "Kokie pavojai jiems gresia?" Jokie, ir tegul jie nevaidina laisvės kovotojų ar rezistentų. Maža ir to. Jis tuojau pat suka vairą dar įsakmiau: "Nenorėdami būti laisvės kovotojai ir negalėdami būti rezistentai tikra šių žodžių prasme,

mes vis dėlto labai mėgstame save tokią laikyti, ... mes tuo pačiu savo tarpe palaikome karo stovio nuotaikas".

Išvada tegali būti vienintelė ir labai aiški: Kadangi negalima, tai nei vaidinkim, nei būkim laisvės kovotojai ar rezistentai, nepalaikykim jokių kvailių priešbolševikinio karo stovio nuotaikų. Tvirtai stovėkim už taiką! Taigi, kaip kartą V. Trumpa (Brooklyn "Vienybės" liudijimu) pareiškė, -- laikinai suspenduokim Lietuvos nepriklausomybės reikalavimą...

Kuo šios pažiūros įdomios? Jos įdomios pirmiausia tuo, kad Lietuvos okupantas jau du dešimtmečiai skelbia ir visais būdais mėgina krašto ir užsienio lietuvių įtikinti, jog kova už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę yra negalima, beprasmiška, juokinga, baigta, pamišėliška ir nusikaltėliška, nes Lietuva yra tapusi amžinai sovietinės imperijos dalimi. Kalbos apie laisvę yra beprotiškos, nereališkos, fantastiškos ir jos reiškia bauginą karo kurstymą, dirbtiną karo stovio palaikymą. Dabar yra ir turi būti taika, ir Sovietų Rusija žinos, kaip tą taiką išlaikyti.

Ir K. Stropus, žinoma, vaidins įsiziėdusi, kai už jo giminingas Kremlui "idėjas" kiekvienas lietuvis patriotas jį visai pagrįstai pavadinys ne tik kolaborantu, bet ir "dvasiniu" kvieslingu.

Taigi, priėjome prie rimtesnių dalykų.

Vadinasi, mes emigrantai, ir todėl nebeturime prieš ką realiai rezistuoti. Mums asmeniškai jokie pavojai nebegresia. Šioji valgykim užsidirbtą duoną ir nutikim plepėti apie tuščias "rezistencijas". Nesibijokim ieškoti "naujų kelių ir priemonių" santykiuose su "kraštu", kaip naujoji tikrovė reikalauja.

Išskyrus anuomet mažus vaikus ir paauglius, visa daugelio tūkstančių mūsų karo ir pokarinų metų emigracija vis dėlto buvo iš esmės politinė. Iš tėvynės priversti bėgo vieni dėl to, kad jautėsi nepakęsią sugrįžtančio bolševikinio teroro, kiti dėl to, kad tai buvo vienintelė priemonė nepatekti į sovietinį kalėjimą, o gyviem išlikus tėti ar bent talkininkauti Lietuvos išlaisvinimo kovai. Kiekvienas emigrantas gali dalyvauti rezistencijoje, gali jai padėti veiksmiškai, politiškai, kultūriškai ar pinigais lygiai taip, kaip prancūzų ar kitų laisvų europiečių emigrantai dalyvavo praėjusio karo metu savo tėvynių rezistencijoje ar yra dalyvavę atvejais atvejais praėjusio karo metu. Gi jei kovinė rezistencija kam atrodo nepatogi ar neįmanoma, tie buriasi bent į dvasinės rezistencijos sambūrius, kokiu dar Vokietijoje pasiskelbė savo laiką, pvz. Akademiniškos Sambūris, iš dalies ir Santara Amerikoje, -- dvi grupės, kurios, tikiuosi, nebuvo labai tolimos K. Stropui ar bent jo pusbroliui.

Aš gi niekada pats nesivadinęs rezistentu ir mūsų užsienio rezistencijos įtampai niekada himnų negiedojęs, daugiausia vis priekaištavęs ir apgailėstas jos silpnumą ar nedovanotinas klaidas, tačiau ir šandien ramia sąžine galėčiau pasakyti tik vieną: -- palyginus su Kremliaus imperijos pajėgomis, mūsų maža, silpna, nukraujavusi, klaidžiojanti, išvargusi, iš-

duota ir kvieslingų sušmeižta rezistencija vis dėl to buvo ir yra rezistencija!

Jei jos visai nebebūtų ir ji visai būtų nebegalima, dėl jos negaištų laiko ir neekvotų po pierio nei Lietuvos okupantų spauda ir radijas, nei "Vilnės" Jakubka, nei "Laisvės" Bimba su Mizara, nei Brooklyn "Vienybės" girkakaliai, nei K. Stropus.

Rezistencija dar yra, ji nesumušta, ji dar žino, prieš ką kovoti ir kokie pavojai gresia. Ir ji dar labai lengvai atskiria kiekvieną girkakalį, ar jis būtų šalčius, ar stropus, kurių vienas Lietuvos nepriklausomybė, o kitas lietuvišką rezistenciją dabar pradėjo rašyti tarp kabučių...

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice ir paskelbta U. S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV, ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS. Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$4.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$ .69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$ .98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$ .98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

ANTANAS SMETONA

VIDURIO KELIO ŽMOGUS IR POLITIKAS

J. Jakštas

Kai minima žymi praeities asmenybė, pirmiausiai kyla klausimas, kokia jai vieta priklauso gyventojų aplinkoje ir kokia jo veikla bei palikti darbai laikytini istoriniiais, tariant, reikšmingi dabarčiai. Šie du klausimai galima sudėti į vieną senų laikų ginčijamą požiūrį, būtent: kas, asmenybės ar visuomeninės grupės bei masės lemiama istorinė eiga. Seniau, kada istorijos mokslas tebuvo dar vystyklus, buvo linkstama manyti, kad didieji vyrai kuria istoriją ir visas istorinis procesas daugiau prasikišusių vadų veiklos išdava. Ši sena pažiūra stipriai laikėsi iki naujųjų laikų ir anglo T. Carlyle veikale "Didvyriai ir jų garbinimas" įspūdingai išdėstyta.

Nuo XIX a. pradžios prasidėjo griežta reakcija prieš didvyrių kultą ir prieita prie kraštutinumų, kur neigta bent kokia reikšmė asmenybėms ir imta tvirtinti, kad masės lemiančios istorinę eigą. Ši nuomonė itin sustiprėjo vad. ketvirtojo luomo iškilimu ir visoki plauko kairiųjų partijų įsikurimu. Nuo dabar imta kalbėti apie socialinius ekonominis veiksnis, "didžiuosius bevardžius", vedančius istorinius procesus. Ši kryptis, išvirtusi į istorinį materializmą, stipriai įsigalėjo socialistinėje bei komunistinėje istoriografijoje ir dabar joje vyrauja. Kraštutiniausiu būdu ją pradėjo taikyti Sovietų Sąjungoje Pokrovskio mokykla, vyravusi ten maždaug iki 30-tųjų metų. Apie šį laiką patys sovietai apsižiūrėję pastebėjo, jog istorinių asmenybių maitojimu toje mokykloje pertoli nueita ir ją ėmė smerkti. Ir šandien Pokrovskio mokykla, paženklinta antimarksizmo stigma, minima su panieka.

Šių dienų istorijos mokslo šviėsoje čia trumpai paminėta dilema: asmenybė ar masės bei socialiniai ekonominiai veiksniai lemia istorijos eigą, neišlaiko kritikos. Linkstama manyti, kad istorinis vyksmas rikiuojamas kokių tai sunkiai suprantamų visuomeninių jėgų ir drauge į jas įsiterpusių asmenybių. Istorijoje neįmanoma visuomenė be asmenybių ir asmenybės be visuomenės. Visuomenė yra asmens veiklos dirva ir asmuo -- tos visuomenės garsiakalbis, per kurį ji pati kalba.

A. SMETONA -- AUKŠTAITIS

Šios įvadinės pastabėlės apie istorinių asmenybių ir visuomenės tarpusavę nepriklausomybę dera mūsų pirmojo ir paskutinio prezidento asmeniui ir jo veiklai apibūdinti. Kalbant daugiau apie A. Smetoną asmenį ir mažiau apie jo politinę veiklą (kuri mums visiems gerai žinoma) reikia pažymėti, jog jo asmenybė lėmė pirmiausiai kilmės kraštą -- Aukštaitiją ir poaušrinis laikmetis. Užsiminus Aukštaičių kraštą, tenka drauge ir apgailestauti, kad mes iki šiol nepasigaminome savos tautos etnografinių studijų, kuriose būtų išnagrinėtos paskirų sričių savaimės, susidariusios istorinėje eigoje. Nuo seniau įprasta kalbėti apie tris Lietuvos dalis: Užnemu-

nę (Suvalkiją), Žemaičius ir Aukštaičius. Kalbėta daugiau geografinę prasmę ir nesigilinta į jų skirtingas gyvenimo sąlygas, lėmusias jų savaimingą būdą ir polinkius. Dar iki praeito amžiaus galo kalbėta ir rašyta apie Žemaičius ir Lietuvą (Aukštaičius, arba apie Kaimėnus ir Žemaičius, kaip rašė Daukantas). O šie du pavadinimai žymėti vienas ir tam pačiam kraštui atėjo paveldimai iš Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos laikų, kada abi sritys, kad ir būdamos vienoje valstybėje, kiek skirtingai vystėsi. Aukštaičių kraštui buvo lemta tapti kuriančiosios Lietuvos valstybės centru ir jis iš a. kryžiuočių metraštininko pavadintas "Lietuvos karaliaus žeme". Kai Lietuvos valstybė istoriniu lėmimu nuo pat pradžių ėmė rygti pirmą su rytų ir pietų ir vėliau su vakarų slavais (lenkais), aukštaičiai pirmiausiai patyrė slaviškąją įtaką. Slaviškoji įtaka gal ir sudarė ilgainiui jų savaimingą būdą, kiek skirtingą nuo kitų sričių tautiečių. Svajingas, romantiškas, nuo tikrovės kiek atsilikęs, į idealizmą pakrypes dvasinis polinkis gal ir yra slaviškos sielos įtakos juose pėdsakas. Šios būdo ypatybės gražiai atsispindi žymiųjų aukštaičių asmenybėse. Štai, turime poetus, kaip Strazdelį, išdaigų jautrios sielos baudžiauninkų dainiū: A. Baranuską, tą tikrą romantiką, aušrininką dar prieš "Aušrą", dainavusį Dainų Dainelėje apie garbinimą Lietuvos praeitį, o gal ir Anykščių šilėlyje vaizdavsų simboliškai josios nuopoli. Šiai eilei priklauso ir kun. A. Vienožinskis, graudžiai dainavęs savo sielos skausmus. Kiek panašus į jį laikytinas ir dar šiomis dienomis iš mūsų tarpo išsiskyręs ir į amžiną nukeliavęs Faustas Kirša. Tipiški aukštaičiai su romantiškais idealistiniais polėkais buvo mūsų rašytojai A. Bilūnas, Tumas-Vaižgantas ir Vienuolis-Žukauskas.

Jei pažvelgsime į Aukštaičių kilimo visuomenininkus veikėjus ar publicistus, tai ir pastebėsime tuos romantinius idealistinius būdo bruožus. Štai, turime P. Višinskį, J.O. Širvydą, J. Kubilių ir dar gyvenantį mūsų gerbiamą veteraną S. Kairį. Šiopaskutiniojo kilni, idealistinė ir svajinga siela gražiai atsispindi jo veikalo Lietuva Budo pirmoje, autobiografinėje dalyje. Šių veikėjų eilei priklauso ir A. Smetona.

Jau pačią jo jaunystę žymėjo idealistinis veržlumas, stūmęs eiti iš gūdžios kaimo aplinkos ir siekti ko aukštesnio. Ūkininko mažražemio sūnus, ganęs tėvo bandą ir tuo pačiu metu gražiai išmokęs pinti vyžas iš karnų (kaip girdėdau žmonės kalbant), veržėsi, baigęs pradžios mokyklą, į tolimesnius mokslus. Mokėsi Ukmergėje, Liepojojė, baigė vidurinę mokyklą Palangoje, buvo beinąs į kunigų seminariją, bet susilaikė ir įstojo į Mintaujos gimnaziją. Šis trankumas siekiant pirmųjų mokslų rodo jo šiaip ramioje kaimietiškoje sieloje glūdėjusią tą graikišką terminu vadinamą daimonion, kuris stūmė jį kopti į kokį aukštesnį tikslą.

A. SMETONA -- PLATONIKAS

Mintaujoje Smetona rado dvasinę aplinką, tinkamą jo polinkiams išsiskleisti. Čia klasikinių kalbų mokė J. Jablonskis, jau tuo metu žinomas lietuvių kalbos mokovas ir didelis lietuvis patriotas. Smetona pirmiausiai pamilo jį ir per jį klasikines studijas. Čia reikią pasakyti, kad Mintaujos gimnazija buvo klasikinė su sustiprintu kalbų, ypač senovės, dėstymu. Su kalbomis eina ir klasikiniai autoriai.

Smetoną ypač patraukė senovės filosofija, pirmoj eilėj Platono. Gimnazijoje įgytas pomėgis klasiškai filosofijai lydėjo jį per visą gyvenimą. Jis nuolat skaitė klasiškus filosofus. Platoną, sako, net imdavęs į bažnyčią eidamas maldaknygėsvietoje. Atrodo, idealistinėje Platono filosofijoje jo idealistinė aukštaitiška siela rado sau tinkamą dvasinį peną. Gražiai atskleidė A. Smetona lietuvių visuomeni meilę Platonui, kai jo du veikalus, Apologiją ir Kritoną, puikiai išvertė į lietuvių kalbą ir išleido. Klasiški veikalai tikrai klasiškai ir išversti.

KALBOS IR TĖVYNĖS MEILĖ

Antras iš Jablonskio Smetonos gautas dalykas buvo didelė lietuvių kalbos meilė. Jis ir kitas aukštaitis mokinys, P. Avižonis, priėjo prie savo mokytojo, rašiusio tuo metu lietuvių kalbos gramatiką. Avižonis ėjo Jablonskui labai uolus sekretoriaus pareigas ir todėl jis paskelbė savo gramatiką (1901) Petro Kriaušaičio vardu, atseit, žymėjo autorystę savo Kriaušaičio slapyvardžiu ir Petro -- Avižonio krikštavardžiu. Turbūt tą pačią gramatiką turėjo nusirašęs ir A. Smetona ir jos rankraštį su kambaio draugo V. Sirutavičiaus talka išspausdino mimeografu jau studentaudamas Petrapilyje (1898).

Tad jau gimnazijoje, J. Jablonskio paveiktas, A. Smetona ėmė atsidėjęs mokytis lietuvių kalbos ir jos dideliu mokovu ir mylėtoju paliko visą gyvenimą. Jis, eidamas mokytojo pėdomis, kuris kalte kalė mintį sekti paprastų kaimo žmonių kalba ir pagal ją kurti rašomąją, gilinosi į būdingą aukštaitišką tarmę, ją pagrindinai pasisavino ir pavyzdinčiausiai taikė savo raštams. Skaitant Smetonos raštus, tenka didžiai stebėtis jo nepaprastu sugebėjimu išsakyti ta paprastute, gyva, vaizdžia, trumpų sakinių kalba, kokia kalba aukštaičiai kaimiečiai, gilią, kan sudėtingą ir atitauratą mintis, svetimas kaimo žmonių galvosena. Vadinasi, kaimiečių kalba, pakelta į literatūrinę kalbos lygį ir todėl ta literatūrinė Smetonos kalba tokia lengva, žodinga, be jokių svetimybų priemaišų. Jo nuostabus sugebėjimas taip artimai sekti kaimiečių kalbą rodo jį turėjusį gyvą kalbinį jausmą, lygų estetiniam, grožio, jausmui. Juk neveltui jis pats kartą, kaip teko girdėti, išsitarė, kad kalba yra pirmoj eilėj estetikos dalykas.

Su Mintaujoje pakurstytu graikiškos filosofijos idealizmu ir kalbos meile išėjo aikštėn ir jo patriotizmas. Jis dalyvavo slaptoje Kūdikio d-joje ir buvo vienas vadovaujančių dalyvių lietuvių studentų būrelyje, kuris pasipriešino katalikams primestai rusiškai maldai. Nors pasipriešinimas, rodos, buvo pakurstytas katalikų kapeliono, kun. Jasėno, žinomo vėliau Mintaujos klebono ir didelės kelių tomų meno istorijos autoriaus, tačiau jis nebuvo grynai religinis protestas. Lietuviai moksleiviai sukilo priešintis pajutę esą laikomi žemesnėje padėtyje už liuteronus bei kalvinus, kuriems nereikėjo kalbėti rusiškos maldos. Mat, šių išpažinimų moksleiviai buvo daugiausiai vokiečiai ar latviai, turėję įtakos (ypač vokiečiai) mokyklų vadovybėje. Šio fakto akivaizdoje lietuvių pasipriešinimas reikė jį protestą prieš nelygybę ir tautinį pažeminimą. Jis rodo gan brandų Mintaujos moksleivių tautinį susipratimą.

A. Smetona, kaip ir kiti protestavusieji, buvo iš gimnazijos išmesti. Jis turėjo baigti gimnazijos mokslus Petrapilyje (1897). (Bus daugiau)

Kovose už Klaipėdą

M. MANOMAITIS

1923 metais sausio 15 d. Klaipėdos krašto ir laisvosios Lietuvos stūnis savo krauju ir drąsa išvadavo Klaipėdą iš ilgos vokiečių nelaisvės.

Vokiškoje knygoje "Litauen eine Landes und Volkskunde" atspausdintoje 1898 m., dr. Albert Zweck straipsnyje rašoma, kad seniau, kur buvo Dangės įlanka, stovėjo Klaipėdos pilis. Kraštas senovėje buvo apgyventas stabmeldžių, besiverčiančių žvejyba ir darbu iš gintaro papuošalų gamybos. Vėliau vokiečių ordenas tą pilį sudeginęs, pastatė savo.

Klaipėdos vardas buvo žinomas gerokai prieš 1252 metus, kada Dangės upės dešiniajame krante buvo įsikūręs žvejų kaimas. Šiandieną Dangė vadinama - Akmenė.

Iš istorinių užrašų matome, kad 1252 m., liepos 29 d. Livonijos Ordenas ir Kuršių Vyskupas pasirašė Mumelburgo pilies steigimo aktą. Tas Mumel vardas buvo paimtas iš vietos augančių įdomių gėlių. Keliautojai tas gėles labai mėgdavo.

Klaipėdos uostas buvo pradėtas statyti 1254 m. Klaipėdos uostas nuolatos jūros užpilamas ir dėl jo gylis tenka vesti amžiną kovą su jūra. Ir pats Klaipėdos miestas turi labai įdomią kraują nušlakstyta praeitį. Daug turto ištroškusių plėšikų, prisidengusių įvairiais skambiais pavadinimais ir Ordenų vardais, teriojo šį ramų ir gamta labai gražų kraštą. I Klaipėdą kešinosi ne tik vokiečiai, bet ir švedai, ir rusai.

Klaipėdos uostas buvo langas į platų pasaulį jaugilioje senovėje. Per čia plaukė į Lietuvą geležies dirbiniai ir taip reikalingi ginklai. Ypatingai prekyba buvo išvystyta 1273-1293 m. su Vismaru - Liubeku. Tuomet buvo didžiausias pareikalavimas jūroje randamo gintaro, kuris leidosi gerai apdirbamas papuošalams, dvasiškių ir karalių kartūnoms. Antroje vietoje buvo mainoma kailiais į geležies išdirbinius, džiovinta stumbrų ir šernų mėsa. Žuvis naudojo tik vietiniai gyventojai.

1328 Klaipėdą galutinai okupuoją Ordenas ir ją priskiria prie Prūsijos. Tai patvirtina Kuršių Vyskupija 1392 m. Lietuvos valdovas Gediminas suprato Klaipėdos netekimo reikšmę ir ginklu 1323 m. bandė ją susigrąžinti, bet Ordenas buvo per stiprus. Lietuviai nepalūžo ir 1379 m. netik užėmė Klaipėdą, bet ir Ordeno pilį sudegino. Nenuleido rankų ir Ordeno plėšikai. Jie 1393 m. ir vėl

1402 m., miestą ir pilį sudegino ir visus gyventojus išvaikė, o ką pagavo į nelaisvę, vergais išsi-vežė. Kurį laiką Klaipėda buvo palikta tik ženklų kruvinų karų. 1408 m. Ordenas, gailėdamas gražių apylinkių, vėl atstatė pilį ir miestelį.

Žemaičiai be Klaipėdos negalėjo nurimti, jiems tas uostas turėjo gyvybinę reikšmę ir 1455 m. lietuviai sunaikino Ordeną ir čia įtvirtino stiprias savo karo jėgas, pastatė vėl stiprią pasipriešinimo pilį. Klaipėda suklestėjo. Lietuvos kailiai keliaudavo į platių pasaulį, tautiniai rūbai, ypatingai namų drobė, plaukė į Romos imperatoriaus žemes, kur pasirodė, kad Lietuviška drobė labai gerai sugeria prakaitą. Kariai, kurie keliavo per karštus kraštus, labai vertino lietuvišką drobę. Tas labai nepatiko Danzigo pirkliams, kai vis daugiau laivų sustodavo mažame Klaipėdos uoste. 1520 m. pirmą kartą istorijoje Klaipėda buvo užpulta iš jūros laivais ir netikėtai sudeginta ir sugriauta.

Šalia nuolatinių priešų, Klaipėda gyveno nuolatiniame vidaus pavojuje. Lietuva buvo gausi miškais ir visa statyba, išskyrus pilis, buvo medinė. Trobėsiai statomi arti viens kito. 1540 m. kilęs gaisras griuvėsiuose tepaliko 6 sveikus namus. Toji pati nelaimė pasikartojo ir 1667.

Švedų karalius Gustavas buvo pasinėšęs kariauti. 1678 m. jis užėmė Klaipėdą, o pasitraukdamas ją galutinai sudegino iki pakutinio namo. Darbštūs lietuviai ir vėl ją atstatė. 1700 m. joje vėl gyveno 1000 gyventojų. Dabar Klaipėda parūpo rusų carams ir 1575 m. ją sudegindami ir sunaikindami užėmė.

1709 m. visą Klaipėdos kraštą nusiautė iš Rusijos atnešta maro liga, kuri praktiškai sunaikino visą kraštą ir atgrasė svetimus pirklius joje sustoti. Toji aplinkybė labai sutrukdė krašto plėtojimuisi. 1800 m. Klaipėdoje te gyveno vos 6000 gyventojų. Dabar gyvenimas lyg ir stabilizavosi. I Klaipėdos uostą atplaukė pirmasis garu varomas garlaivis. Minėtas garlaivis atvežė daug įvairių prekių ir lietuviams atidarė akis į naują technikos sritį. Dėl to toji diena jūrų šaulių buvo minima, o dabar ją turėtų minėti ir jūrų skautai. Lietuva, turėdama daug statybinės medžiagos, nesirūpino navigacija, ją paliko domėtis tik Klaipėdos gyventojams, kurie nebuvo ekonominiai pajėgūs didesnę laivą pasistatyti

ar nusipirkti. Tačiau jau 1860 m. žemaičiai turėjo jūra plaukioti tinkamų 100 prekybinių burlaivių. Paskutinis Klaipėdos laivų dirbtuvėse burlaivis buvo pastatytas 1876 metais.

Pasaulio technikai vystantis, pareikalavimas garlaivių buvo didelis, negalėjo nuo tos pažangos atsilikti ir Lietuva. Klaipėdoje įrengiamos garlaivių dirbtuvės ir pastatomas pirmasis 1880 metais Prūsijos lietuvio pirklio Šraderio. Po to, kelių metų bėgyje, atsirado dar penki.

Praslenka visas ramus šimtmetis. Prūsija, tuo pačiu ir Klaipėda, domisi tik savo krašto pažanga. Apie uostą kuriasi vis daugiau įvairių amatininkų, pirklių. Klaipėdoje nelaikoma jokia karinė įgula, nedaromi jokie įtvirtinimai. Klaipėdos ramia gyventojų nuotaika pasinaudoja rusai ir iš pasalų netikėtai ir bedidelio vargo ją okupuoją 1915 metais.

Pasauiui tai parūpo, tuo labiau, kad per Klaipėdos uostą plėtėsi komunizmas į vakarų Europą. Pagaliau, netekę kantrybės, prancūzų ir anglų laivynas be vargo 1920 m. gruodžio mėn. užima Klaipėdą. Diplomatinė kovai vykstant dėl tolimesnio Klaipėdos krašto likimo 1923 m. sausio 15 dieną, nepaprastu veržlumu ir staigiu smūgiu Lietuva užėmė Klaipėdą ir jos visą teritoriją.

Sausio 15 dieną susikaupę prisimename, kad 1923 m., atkovoje sau vartus ir langą į platesnį pasaulį. Mes turime visas galimybes tapti jūrinė valstybė, nes mūsų tauta yra drąsi ir veržli, pajėgi savarankiškai tvarkytis ir gyventi garbingų tautų tarpe.

Geresnio paminklo didvyriams nebus, kaip vykdyti jų idealą. Populiariškime jūrininkystę, domėkimės vandens sportu, jūrų šauliais, jūrų skautais, kurie šią dieną trentyje yra daug gausesni, negu buvę Lietuvoje. Nepamirškime, kad ateities Lietuva turi būti jūrinė valstybė. To nuolatinis siekimas bus geriausia paminklu kovoje už lietuvišką gintarą, už Gintaro Kraštą žuvusiems didvyriams.

Šiandieną negalima praeiti pro šalį nepaminėjus jūrų skautų Klaipėdoje ir jų pirmojo laivo "Budys", 1930 m. liepos 15 d. su savimi į dausas nusinešusio didelių jūros mylėtojų, Jasiukevičių, Šidlauskų ir Anulevičių. Lyg per stebuklą 1936 metais liepos 16 d. prie pietinio Klaipėdos uosto molo skautišką garbę žuvu-

Kuršių marių žvejų laivai pasižymėjo charakteringomis burėmis, kokių kitur neteko matyti.

LAIŠKAS IŠ PARYŽIAUS

GRIPINIAI APMĄSTYMAI

Ona Bagdonaitė-Greimienė

"Demistifikacija -- žodis jau pradeda susidėvėti -- nėra tik Olimpui prieinamas žygdarbis. Tuo aš noriu pasakyti, kad negaliu pasiduoti tam tradiciniam tikėjimui, kuris pasirinko postulatą natūralias skrybas tarp mokslininko objektyvumo ir rašytojo subjektyvumo... Ir vienas, ir kitas, abu jie gali gudriai pakeisti arba išaukštinti realų savo pačių ribotumą. Aš pasilieku sau teisę pilnai išgyventi mano epochos prieštaračius, kurie iš sarkazmo gali virsti pagrindine teisybės sąlyga".

(Iš R.B., 1957 m.)

Šitos citatos autorius, mano vyro geras draugas, pirmas susidomėjo moderniškųjų mitų nuoginimu ir pradėjo dienraščių skiltyse, reklamose, filmuose ir dviračių lenktynėse įžūrėti klasiškinių mitų atspindžius. Surasti jų atitikmenis. Visiems madingiems ir neatsilikusiems mastytojams staiga subyrėjo nuo seno dunksoje tvirti pastatai. Teko viską iš naujo pergaltvoti, statyti ant naujų pagrindų arba bent įvesti į senąsias sistemas naujus elementus. Nes juk šių dienų avangardo šūkis yra: "etre dans

le coup" (kas lietuviškai reikštų maždaug: "neatsilikti", "dalyvauti", "sekti liniją", "būti in-formuotu", vienu žodžiu -- "priklaušyti vėliausiems laikams"). Šitaip atsiranda pasaulyje naujos "mokyklos", kurios, jei iš karto ir nepakeičia žmonių, tai turi pakankamos reikšmės taip būtinam ir visados madingam progresui.

Tačiau ar demitifikacija tokioje formoje turi pozityvios reikšmės? R.B. knyga prieinama tik labai siaurai, taip vadinamai, intelektualų klasei.

O šiaip sau, minėtas autorius, simpatiškas ir net pakankamai mielas, vidutinio amžiaus žmogus. Be savo protingumo pasižymi jis dar ypatingu ištikimumu bičiulystės kultūrai ir dideliu paslaugumu moterims, nors jomis specialiai ir nesidomi.

Kalba jis labai paprasta kalba ir pašnekiesuose visai nevartoja savo mokslininkiško žodyno. Gyveno įsiai pas mus apie 10 dienų, su paskaitomis iškviestas Ankaron, ir kartą, kalbėdamas apie moterų žurnalą "Eile", pasakė: "Tik dėl to, kad jus mėgstu, leiddžiu jums skaityti tą labai kenksmingą žurnalą".

Buvau giliai sujaudinta ir širdingai dėkinga... o mano vaizduotė taip ir pasipylė ištisa virtinė mitų, kurie, pagal protingų žmonių išmintį, grūdavo nuo pėdastalo: draugystė, mokslas, tėvyinės ir teisybės meilė ir panašiai.

Nežinau, kur yra objektyvioji teisybė, tačiau kažkodėl skverbiasi mintis (labai privati ir asmeniška -- jei kartais kas užsimanytų mano tiesomis suabejoti!), kad bandymas atsikratyti mitais yra tik naujų mitų kūrimas. Nusistatymas prieš miesčionią,

jos mitų sunaikinimas, juk tai ir vėl naujo mito paskelbimas. Ir taip be galo, iki sekančių griovimų ir naujų kūrinių. Prieškonvencionalumas veda į naują konvencionalumą. Juk religija sovietuose, tas baisusis "liaudies opiumas", buvo pakeistas naujais tikėjimais - komunizmu, Stalinu, penkmečių planais.

Neišsiaiškinu, kodėl paprastai merginai reikėtų uždrausti svajoti apie pasakų karalaitį? Palyginus su pasaulyje gyvenančių žmonių skaičiumi, siuvėjų amatu užsiimančių merginų ir pudruotus perukus nešiojančių princų nėra juk taip daug. Kodėl pasipiktinti natūraliu koketiškumu, kuris priveda prie dirbtinų perlų todėl, kad tikrų niekad nebus galima nusipirkti? Net moderniškasis vaikų auginimo mokslas teigia, kad kūdikiui reikia leisti čiupti nykštį tol, kol toks bus jo noras.

***

Prancūzijos televizija tikriausiai labai skirtinga nuo jūsiškės, bet pagrindinių skirtumų negalėčiau išvardinti, nes amerikoniškosios nepažįstu. Čionykštė tačiau labai išmintinga tuo, kad pajėgia žmogui sudaryti išpuodžio, kad jis, net ir ilgokai sirgdamas, jaučiasi neatsilikęs nuo pasaulio, nuo to, kas darosi mūsų didžiojo sostinėje. Jautiesi buvęs teatre, matęs pačias paskutiniausias filmas, išklauses geriausių koncertų ir net skaitęs tik ką pasirodžiusias knygas. Žinai net ką reikia apie viską galvoti: gerai ar blogai, ar truputį ir to, ir kito. Gyveni sau džiaugdamasis, kad maisto ir kitokių prekių kainos nuolat krenta, kad mokesčiai rengiasi sumažėti, kad valdžia jau galutinai užkirtė kelią butyrinamų pirkimo - pardavimo spekuliacijai. Ko gi daugiau bereikia -- ypač ligoniui, kuris šiaip jau, dėl vis nekrįtančios kūno temperatūros, turėtų rodyti greičiau palinkimą į neviltį, negu į optimizmą.

R.B. tikriausiai visoje televizijos programoje rastų vien mitus, taigi žmonių apgaudinėjimą ir melą. Bet bėgu jam -- jis toks protingas, kad nei sekundės nespėja pagaltvoti apie moteriškąją žmonių, kuriai tie mitai kartais gyvybiškai reikalingi. Tam, pavyzdžiui, kad bent retkarčiais pasijautų nevisai kvaila, ar bent slapta galėtų pasvajoti apie žalius princus.

Nerijos pakrantėje žvejų tinklams džūstant...

KALBOS KERTELĖ

STEPAS VYKINTAS

DAR APIE DONELAIČIO RAŠTŲ KALBĄ

Šį kartą pakalbėsime apie Donelaičio raštų žodyninį kapitalą. Tuoj reikia pabrėžti, kad Kristijonas Donelaitis yra vienas iš žodringiausių senosios mūsų literatūros rašytojų. Tik S. Daukantas ir Žemaitė galima su juo sugretinti: pirmasis savo kalbinių kūrybingumu, antroji savo žemaitišku žodžingumu.

Pirmiausia kas Donelaičio kalbinę kūryboje skaitytojui krinta į akis, tai mažiųjų formų apytėbė. Jis, Donelaitis, kaip ir mūsų liaudis savo dainose ar pasakose, mėgsta mažiškas, ypač daiktavardines formas. Šios formos jo raštuose vartojamos taip natūraliai, kaip ir visa jo žodinė medžiaga.

Lietuvių kalba ypatingai pasižymi mažiųjų bei maloninių žodžių apstumu. Tik galitai kalba tegali lygintis šioje plotmėje su mūsšike. Brolelis ir fratello man visuomet skamba kaip du grožio ir muzikos giminaičiai. Tačiau lietuvių kalba pralenkia ir gražiąją italų kalbą, nes mes turime daugiau mažiųjų ir maloninių žodžių formų. Vilijus Kalvaitis yra surinkęs žodžių mama mažiųjų ir maloninių vaikų, čius ir yra priskaitęs jų net 72. (Žr. Lietuvių Enciklopediją, XVIII t. 34-35 psl.). Mūsų mažiųjų ir maloninių žodžių dažniausiai yra vartojami su šiomis priesagomis: -- aitis, -- aitė, -- elis, -- elė, -- ėlis, -- ėlė, -- ytis, -- yte, -- (i)ukė, -- (i)ukas, -- (i)ulis, -- (i)ulė, -- utis, -- utė, -- užis, -- užė, pvz.: pyragaitis, mergaitė, bernelis, mergelė, dobilėlis, motinė, vištytis, pelytė, mažiukas, viščiukas, vilkiukė, senukas, senukė, mažiulis, mažiulė, bernužis, mergužė etc. Be to, tarmėse vartojamos yra šios mažiškos priesagos: -- ikė, -- iokas, -- iotė, pvz.: senikė, berniokas, mergiotė.

Donelaičio raštuose mes užtikame mažiųjų bei maloninių žodžių su šiomis priesagomis: -- elis, -- elė, -- ėlis, -- ėlė, -- atis, -- atė, -- ytis, -- yte, -- utis, -- utė, pvz.: autelis, kvietėlė, lankelė, au-deklėlis, lašinėliai, ponatis, ožkarė, mackirnytis, riešutytis, kaimynutis, vyrutis, žmogutis,

lapurė, šlekutė. Taip pat mažiųjų formų žodžiai: baltikis, būdukas, kražukas, sturlikas ir t.t.

Donelaičio raštų kalba pasižymi ne tik mažiųjų ir maloninių žodžių apytėbe, kurių nėra įmanoma visų straipsnyje surašyti, bet ir darybinių formų gausybe. Pvz.: baisybė, baismus, baisingas, baisus, baisėtis, baisyti, bais, biaurybė, biaurestis, būras būriškai, būriškas, burka, būrpalaikis (paniekinama prasme), būrukas, būrvaikis, daugel, daugias (pasenusi forma), daugybė, daugis, Daugkalba, daugysk, dauginti, daugumas, debesis, debesylas, dievaitis, Dievas, dieviškas, Dievop, dievstalis, didžiai, didžiaigi (prieš.), didelis, Didgalvis, dids, didpilis, Didvyžis, dosnai, dosniai, dosningas, dosnus, dovana, dovanėlė, dovanoti, draugas, draugala, duktė, dukutė, gaidel, gaidystė, gaidys, gaidaus, gaidau, (pagr. forma gaidel), galvijai, galvijis, galvijėlis, girtis, gyrelnis, gyvas, gyvastis, gyvata, gyvuolis, kardas, karpalaikis (paniekinama prasme), karštas, karštingė, karštoka, keikti, keikstis, kiaušė, kiaušiena, kiaušička, kiaušičkai, kiaušpalikė, kiaušstaidis, kiauštvartis, kruopa, kruopas, kruštinės, kuilys, kuiliukas, kuinas, kuinpalaiškas, kurpalis, kurbė, Kurpūnas, kurpius, malka, malkelė, malkas, malkelis, margas marginė, margis, margiukas, mažuma, mažumėlė, mota, motė, moteriškė, naujas, naujiena, naujintelis, naujmetis, naujokas, nederingas, neganda, niekniekiai, niekutis, paikas, paikiai, Paikius, Paikžentis, papykis, pasturgalis, pašukos, pašukos, pelė, pelėda, pelėdpalaiškas, Pelėdpalaiškas, perlenkis, ponatis, ponpalaiškas, ponužėlis, prancūzas, prancūzpalaiškas, purvas, purvelis, purvynas, pusbernis, pusbrolis, pusgyvis, puskepė, puskuilis, pusnuogis, puspyvė, pusvyris, ragaišis, ragas, ragauti, raginti, rambus, rambokas, rėkalas, reikmenė, riešutas, riešutys, senysta, senovė, sklypas, sklypgalis, skranda, skrandgalis, smageninė, smagurėliai, smarkus, smarkininkas, šlapjurgis, tabakas, tabakėlis, tabakpalaiškas, tyt-

Simas Velbasas, kuris su savo baleto studijos mokiniais atvyksta į Detroito šaulių kuopos rengiamą parą, atlikti meninę programą.

VELBASIO BALETO STUDIJA ATVYKSTA Į DETROITĄ

Nieko nėra mielesnio, kaip dirbti produktingą lietuvišką darbą. Pasižūrėkime, Detroito šaulių kuopoje yra visokių politinių pažįdų šaulių, o tautinis

darbas vystosi, nepaprastai gražioje ir darnioje dvasioje.

Kiekvienas kuopos šaulys turi daug nuopelnų Lietuvos laisvei. Neišvardinsi visų, tik šiuo tarpu prisiminsiu tris. A.A. kun. Bareišis yra kuopos šaulių garbės narys. Plačiašakis visuomenininkas Feliksas Motuzas, gyvendamas Amerikoje, nuo pat įsikurimo šaulių sąjungai yra šaulys, o dabar kuopos garbės narys. Iš jaunųjų ateivių daugiau išryškėjo šaulys Marijonas Šnapštys. Jis yra Vilties d-jos šimtininkas. Kai Detroito buvo užpirti Lietuvių D-jos namai, šaulys Šnapštys surinko namams apie \$4000. Vienas iš pirmųjų Lietuvių Fondui įnešė \$1000. Šauliams minint išėjimojo atsikūrimo penkmetį, šaulys Šnapštys kuopai padovanojo vėliavą.

Šiuo metu Detroito šauliai yra paskelbę knygų rinkimo vėliavą. Jau gana didelis kiekis knygų surinkta. Jos rūšiuojamos, sudedamos į spintas ir tai Nepriklausomai Lietuvai, Vilniaus šaulių rinkinei.

Mielai kai, Detroito lietuviai šaulių pastangas įvertina ir gražiai remia. Atsiliepinimui, išprašė baleto solistą Simą Velbasą, kad jis su savo studija atvyktų į Detroitą. Gilus patriotas pasižadėjo ir už tai neima atlyginimo: "tai Tėvynės labui..." Atvyksta virš 20-ties šokėjų.

Kai Chicagoje įvyko premjera: "Užburtoji Fleita", Izabelė Mo-

tiekaitienė 1960 m., gegužės 31 d. Draugo Nr. 127 nepaprastai gražiai įvertina Simo Velbasio pastangas. Trumpa ištrauka: "...Ta prasme Simas Velbasas yra didelis taktininkas jaunimo auklėjime ir vargu atsirastų tokių, kurie neįvertintų jo didelio, mielo darbo su mažaisiais ir jaunaisiais šokėjais. Jo studiją turėtų lankyti bent po keletą metų kiekvienos šeimos jaunoji atžala. Ypač, kad ten ir lietuvių kalba ne mokytų pamotė, bet su gražia drausme pagrindinė studijų kalba... Baleto rengėjai ir šokėjai buvo apdovanoti puokštėmis gėlių ir publikos palydėti karštai aplovismentais".

Jei jau šikagiečiai taip gražiai atsiliepia apie S. Velbasio baleto lygį, tai Detroito lietuviams tinka įsitikinti.

Savo atsilankymu pagerbime mūsų jaunųjų baleto šokėjų pastangas netik būti geras šokėjas, bet, svarbiausiai tapti geriausiais lietuviu.

Detroito baleto koncertas įvyks 1964 m. vasario m. 1 d. 7 val. vakare, Lietuvių D-jos namuose. V. Tamošiūnas

* DETROITO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA išsiuntinėjo Detroito apylinkėje visoms organizacijoms tokio turinio raštus:

Detroito Lietuvių Bendruomenės Apylinkės Valdyba, vykdydama Lietuvių Fondo vėliavą, maloniai kreipiasi į visas Detroito esančias organizacijas, prašydama pagal galimybę paaukoti atitinkamą sumą Lietuvių Fondui.

Taip pat širdingai prašome visas org. valdybas paskatinti savo organizacijos narius įsijungti Lietuvių Fondan su atitinkama pinigine auka. Pinigus galima mokėti ir dalimis -- kas mėnesį, pusmetį, ar metai.

Pinigus siųsti: Teodoras Blintras, 7243 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629; arba Juozas Racevičius, 9382 Ward St., Detroit 28, Mich.

* LB DETROITO ap. valdyba paskyrė Lietuvių Fondui \$250. Beto \$100 paskyrė Vasario 16 gimnazijai.

* LB VALDYBOS RINKIMAI įvyks vasario 9 d. 1 val. p.p. Lietuvių Namuose, visuotiniame susirinkime. Visi LB nariai kviečiami gausiai dalyvauti.

* LB VALDYBA sveikina narių vicepirmininką VIKTORĄ PONELI, sukuriantį šeimos židinį ir linki jaunavedžiams laimingo ir gražaus gyvenimo

LIETUVIŲ KULTŪROS KLUBAS

1963 m. iškeliavo į praeitį, tačiau Lietuvių Kultūros Klubas atlikti darbai, lietuvių kultūros reprezentavimo veikla, naudingai ir prasmingai byloje ir šiandien -- 1964 m. Nors kažkodėl tokia svarbi, tokia būtina, lietuvių kultūros išskėlimo amerikiečiuose veikla mūsų tarpe nepopuliari... Tuo tarpu esame apibūdinę, šis darbas mums likęs vienintelis ir reikšmingiausias visų tėvynės vadavimo darbų vertynė.

Neskaitydamas Lietuvių Kultūros Klubu būrelis dirba naudinga ir būtiną darbą. Paremkime juos tik, gerieji, -- ne kritikos žodžiu, bet darbu. Štai šviesiu pavyzdžiu sušvito žinomas Detroito lietuvis Jurgis Baublys, kuris 1963 m. lapkričio 21-24 dienomis Tarpt. Instituto 13 tautų suruošto mugės aktyviai prisidėjo prie lietuvių vardo kėlimo ir visapagalbėjo atlikti mūsų paviljono rengimo ir puošimo, mūsų vitrinos dekoravimo (jūros ženkle) darbus. Kultūros Klubas Valdyba reiškia jai padėką visiems bet kuo prisidėjusiems prie lietuvių tautos vardo kėlimo, o ypač J. Baubliui.

1963 m. buvo našūs darbai Tarpt. Instituto Rūmų ribose,

net ir už jo ribų. Ypač neužmirštinas Lietuvių Kultūros Klubas Vasario 16 Gimnazijos Vokietijoje labai suruoštas parengimas, kuris įvyko Lietuvių Namuose. Ši parengimą suruošė L.K.K. komisija: pirm. Liucija Puskepalaitienė, Elena ir Antanas Musteikiai, Jiems padėjo visa eilė kruopščių idealistų -- ryžtuolių, kurie žinojo, jog darbas skirtas ne sau susilaukia Dievo palaimos. Vasario 16 Gimnazijai Vokietijoje buvo išsiųsta 642 doleriai.

1963 m. L.K.K. atliko daug lietuvių bei naudingų darbų. Prisiminti reikėtų: dukart perdekoruotas lietuvių langas (vitrina) Tarpt. Instituto didžiojo salė; literatūros vakaras, kurį ruošė bendromis jėgomis L.K.K. nariai ir LŽS Detroito skyrius, kuriame buvo nuodugniai aptartas raš. Jurgio Gliados veikalas "Ikaras Sonata" (kovo 31 d.) ref. dr. Kest. Keblys ir koreferentė Aldona Rastenyte; buvo surengtas Lietuvių Kultūros Klubas dešimtmečio veiklos paminėjimas (kovo 31 d.) praėjus didžio pasisekimo ženkle, -- paskaitą skaitė Vl. Mingėla; su pasisekimu praėjo suruoštoji Juozo Bagdono dailės paroda; sėkmingai suruoštos vasaros iškilos, susirinkimai, paskaitos, o ypač didžio vertingas darbas buvo atliktas -- suruošiant 13 amerikinių tautų tarpe, Tarpt. Instituto Rūmuose, lietuvių tautodailės parodą, gražiai išdekoruotame paviljone. Tai ne tušti žodžiai, bet atlikti darbai, kurie patys už save byloja ir juos stebėjo 9.600 žmonių.

Šiomet, sausio 26 d., sekmadienį, 4 val. p.p. Tarpt. Instituto Rūmuose, III E. Kirby (prie Meno muziejaus) įvyksta metinis Lietuvių Kultūros Klubu narių susirinkimas. Bus renkama valdyba ir Kontrolės Komisija. Šis susirinkimas nustatys gaires klubo 1964 m. veiklai. Nariams ypač turėtų rūpėti Lietuvių Kultūros Klubo veiklos sėkmė, tad jiems atsilankymas būtinas. Tačiau laukiam atsilankant visų mūsų lietuvių, kurie pritaria lietuvių kultūros lobio reprezentavimui amerikiečiuose.

Vl. Mingėla

TORONTO

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS TALKOS organizacijų tradicinis Vasario 16-sios minėjimas ir pobūvis su vaišėmis įvyks vasario 15 d. Lietuvių Namų didžiojoje salėje. Pradžią 8 val. 30 min. vak.

Šia proga žodį tars Lietuvos Generalinis Konsulas dr. J. Žmuidzinas. Paskaitą dienos tema skaitys Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas K. Kalendras. Meninę programą išpildys solistas Br. Marijošius ir Rita Merkelytė. Solistui akompanuos muz. St. Gailevičius.

Norintieji iš anksto įsigyti pakvietimus, ar užsisakyti atskirus stalus, kreipiasi į A. Statulevičių -- Lietuvių Namuose, J. Česėka, 77 Lynd Ave., LE 4-7787 arba kitus LNT organizacijų veikėjus bei narius.

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 46 metų sukakties minėjimas, kurį ruošia KLB Toronto apylinkė, įvyks vasario 16 d. Central Technical School auditorijoje 270 Lippincott St. prie Harbord. Pagrindiniu kalbėtoju yra pakviesta žymi visuomenininkė Aldona Augustinavičienė iš Clevelando. Yra numatoma įdomi ir meninė programa. Aukoms telkti palikta praėjusių metų tvarka. Prie įėjimo surinktos aukos eis į LB apylinkės valdybos kasą ir iš jų bus dengiamos minėjimo išlaidos, o minėjimo metu vokeliais -- Tautos ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondams.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PProspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmadienį ir ketvirtadienį, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

GRAMERCY SHIPPING CO.

ISTEIGTA 1947 — TURINTI MASKVOS USSR VNESPO-SYLTORG LEIDIMĄ — TURINTI DEPARTMENT OF BANKING AND INSURANCE (USA) LEIDIMĄ IR DRAUDIMĄ.

BE MUITO DOVANOS Į USSR: Siuvamos mašinos, automobiliai, dviračiai, šaldytuvai, skalbimo mašinos ir daug kitų.

MŪSŲ SKANIŲ IR AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO PRODUKTŲ SIUNTINIAI SIUNTINYS "R" įkainuotas \$36.75.

1 svaras degintos kavos, 1 svaras Cacao, 1 sv. šokolado, 2 sv. virimui alyvos, 2 sv. cukraus, 2 sv. ryžių, 1 sv. sūrio, 2 sv. rūkytų lašinių, 2 sv. rūkyto kumpio, 2 sv. džiovintų vaisių.

AUKŠTOS KOKYBĖS MEDŽIAGOS

Reikalaukite mūsų sąrašų.

Gramercy - N. Y.

118 EAST 28th St., Nr. 906

NEW YORK 16, N. Y.

New York telephone MU 9-0598

Atidarytas darbo dienomis 9-5:30, šeštadienį 10-1, sekmadienį uždaryta.

PINIGAI Į USSR

Pilnai garantuotas pristatymas per dvi savaites. Pilnai išmokama. Gavėjų pasirašyti kvitai.

Kursas: 9 rubliai už \$10.

Už patarnavimą mokėstis iki

\$35.00 — \$3.50.

Virš \$35.00 — 10%.

Gramercy - N. J.

714 BROAD ST., Nr. 925

NEWARK, NEW JERSEY

Siuntiniai ir pinigai siunčiami į Vak. ir Rytų Vokietijas, Lenkiją, Rumuniją, Vengriją, Čekoslovakiją ir kitur.

Cleveland Loans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

LET US HELP YOU

71 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

CLEVELANDE
IR APYLINKĖSE

TRADICINIS POBŪVIS

A.L. Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius rengia tradicinį Lietuvos Nepriklausomybės sukafties minėjimą, kuris įvyks šeštadienį vasario 15, Čiurlionio ansamblio namuose. Kviečiami kartu dalyvauti KorpiNeo-Lithuania nariai. Jie praves meninę vakaro programą. Prašome narius ir vienminčius rezervuoti tą vakarą šiam draugiškam pobūviui.

Nariai prašomi užsimokėti metinę duoklę skyriui, taip pat kviečiami įsirašyti tie, kurie dar nesat nariais. Metinis mokestis tik 2 dol.

* KUN. J. GRIGONIS, Naujos parapijos kelb. J. Angelaičio asistentas, kurį laiką sirgęs, grįžo į savo pareigas.

* VYSK. C. ELWELL, sausio mėn. 17 d. penktadienį, Naujos parapijos bažnyčioje suteikė būriui vaikų sutvirtinimo sakramentą. Giesmės gražiai išmokė varg. R. Brazaitienė, o drausmingas ir pavyzdingas vaikų eisenas tvarkė seselės M. Vita ir M. Scolesticia.

* NAUJOS PARAPIJOS BERNIUKŲ CHORAS, vedamas R. Brazaitienės, kas trečiądienį, 6:30 val. turi savo repeticijas. Visos šioje parapijoje gyvenančios lietuvių šeimos kviečiamos berniukus leisti į šį chorą.

Teisingai kartą Dirvos vedamajame buvo pastebėta, jog parapijos lietuviškumas pareina nuo pačių parapijiečių. Tad sustiprinkime šį gražų lietuviškų giesmių besimokant berniukų vietą.

Registracija rūpinasi Mikolaitienė, telef. 483-1974.

V. Pliodžinsko nuotrauka

VIRŠUJE; Praeitą sekmadienį, sausio 19 d., LVS Ramovė Clevelando skyrius suruošė ramovėnų garbės narių gen. K. Tallat-Kelpšos, sulaukusio 70 metų amžiaus, pagerbimą, kuriame dalyvavo gausus būrys clevelandiečių. Nuotraukoje suruošto pagerbimo dalyviai su sukaktuvininku gen. K. Tallat-Kelpša, kuris sėdi vidury pirmoje eilėje su poniu Tallat-Kelpšiene ir sūnum Algirdu, JAV armijos karininku.

Iš Lietuvos Budžių suruošto vaidinimo „1863 metai Lietuvoje“. Prie stalo sėdi dr. Pautienis, dr. Žilinskienė ir dail. Žilinskas.

V. Pliodžinsko nuotrauka

Standartiniai maisto siuntiniai į Lietuvą

Iš Lietuvos ir Sov. Sąjungos kaskart vis didėja pareikalavimas maisto siuntinių. Kadangi daugiausiai prašo kvietinių miltų, todėl specialiai paruošėme siuntėjų patogumui šiuos standartinius siuntinius, kurių pagrindas yra kvietiniai miltai. Šie siuntiniai bus siunčiami iš Europos, tokiu būdu sutaupote apie 15 dolerių kiekvienam siuntiniui.

ŠIUOS SIUNTINIUS GALITE UŽSISAKYTI TIK PER CLEVELANDO SKYRIŲ:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.
7023 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103
Tel. 881-0806

Nr. 1 \$35.00		Nr. 4 \$45.50	
25	sv. kvietinių miltų	10	sv. kvietinių miltų
4 1/4	" ryžių	4 1/4	" cukraus
4 1/2	" taukų	4 1/2	" taukų
2	" kavos	2	" kavos
2	" kakao	2	" kakao
Nr. 2 \$39.50		Nr. 5 \$50.00	
20	sv. kvietinių miltų	10	sv. kvietinių miltų
4 1/2	" taukų	5	" salami
5	" salami	5	" lašinių
4 1/4	" ryžių	4 1/4	" ryžių
1	" kavos	2	" lašinių
1	" kakao	1	" pipirų
1	" šokolado	Nr. 3 \$38.50	
20	sv. kvietinių miltų	10	sv. kvietinių miltų
4 1/4	" cukraus	5	" salami
4 1/2	" taukų	5	" lašinių
1	" kavos	4 1/4	" cukraus
2	" kakao	2	" kavos
1	" šokolado	2	" kakao
2	" salami	1	" šokolado
2	" ryžių	4 1/4	" ryžių
		1	" pipirų
		1	" kiaušinių miltelių
		10	pok. amerik. cigarečių

Prie kiekvieno iš tų siuntinių galite dar pridėti amerikoniškų "King size" cigarečių, primokant 3 dol. papildomai.

Į šias kainas yra įskaitytas muitas, pašto, produktų bei pakavimo išlaidos. Siuntiniai bus pristatyti gavėjui laike 4-5 savaitėms. Užsakant siųskite čekį, siuntėjo ir gavėjo pilną adresą ir pageidaujamo siuntinio numerį.

Skelbimas laikinas -- prašome išsikirpti.

Chicagos

ANTRASIS KAIMAS

Jaunų žmonių naujos minties satyrų

VAIDINIMAS Vasario 1 d. 7:30 val. vak.

šv. Jurgio parapijos salėje

ŠEIMININKAI: Putnamo Vienuolyno Senelių Namams Remti Komitetas.

SVEČIAI: Teatrą mėgstanti Clevelando lietuvių visuomenė.

Kvietimai gaunami Dirvoje, V. Rociūno "Spaudos kioske", p. Astrausko "Baltic" krautuvėje, B. Gaidžiūno "Patria" krautuvėje ir spektaklio dieną prie įėjimo.

Kvietimų auka nuo 2.50 iki 1.50 suaugusiems ir 1.00 vaikams ir moksleiviams.

PO VAIDINIMO BUS ŠOKIAI IR BUFETAS.

* ČIURLIONIO ANSAMBLIO koncertas - balius vasario 8 d. Žada būti įdomus ir dauguma clevelandiečių jau spėjo apsirūpinti pakvietimais. Liko tik keturi stalai, kuriuos prašoma neatidėliojant rezervuoti. Jaunimui specialiai organizuojamas atskiras stalas. Norintieji prie šio stalo sėdėti, prašomi kreiptis į G. Motiejūną, telef. 486-0881.

dai. K. Žilinsko, talkininkaujant Dr. Žilinskienei. Scenoje talkininkavo S. Peckus, šviesų prietaikymas ir garsų reguliavimas J. Kalvaičio. Vaidinime dalyvavo: M. Pautienis, T. Idzelytė, A. Paškonis, A. Rutkauskas, L. Balys, A. Nakelis, D. Tamulionytė, A. Kalvaitis, B. Rutkauskas, S. Alšėnaitė, V. Šarkauskas, G. Balašiejūnė, telef. 486-0881.

sevičius ir J. Stankevičius. Po vaidinimo svečiai buvo parvaišinti, o norintieji pasižoko geram orkestrui grojant.

(p)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

1863 METŲ SUKILIMO
MINĖJIMAS

Per tradicinį Lietuviams Budžiams Remti Valdybos suruoštą pobūvį buvo paminėta 1863 metų sukilimo sukaktis 3 veiksmų vaidinimu. Vaidinimą atliko L. Budžiai. Tų vaidinimų tikslas yra siekti, kad jaunimas pagilintų savo lietuvių kalbą. Tąja proga vyresni turėjo progos pamatyti 1863 sukilimo momentus, kaip lietuvių tauta sukiolo, priešinosi ir siekė atsikratyti caro Aleksandro II žiaurios rusų priespaudos.

Lietuvių tauta, pradėdama Z. Sierakausku, vyriausiu lietuvių sukilėlių vadu, ir baigiant vyžuo tu dalgininku, stojo į kovą su galingesniu priešu. Sukilėliai, fizinę kovą pralaimėjo, bet savo dvasia uždegė lietuvių tautą naujoms pastangoms Lietuvai atgauti laisvę.

Didelį įspūdį žiūrovams padarė ano meto kariški ir civiliai rūbai, kardai ir paprasti daiktai. Dalyviai buvo nukelti mintimis į 1863 metų Lietuvą ir pergyveno to meto laisvės kovų epizodą.

Vaidinimo sukūrimas, pastatymas, dekoracijos ir kostiumai

Parduodamas namas
Euclide, į rytus nuo 200-os
gt., 2 šeimų — 6 kamb. apa-
čioj, 3 kamb. ir vonia vir-
šuj. Žemiau 20,000 dol.
Teirautis telef. 481-3677.

ISNUOMOJAMAS
gražus kambarys su garažu
arba vieta mašinai pastaty-
ti. Arti susisiekimo.
Kreiptis telef. 541-7485.

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763
936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* KONSULAS DR. J. ŽMUI-DZINAS ir ponis sausio 15 d. dalyvavo Ontario gubernatoriaus ir ponio W. Earl Rowe priėmimo, kuris įvyko Ontario parlamento atidarymo proga.

* BALFO CENTRO VALDYBOS posėdis įvykęs š.m. sausio 15 d., Centro patalpose, Brooklyne, N.Y. priėmė metinę apyskaitą sumoje 51,000 dol., aptarė administracinių išlaidų taupymo reikalą, naujo namo įsigijimo klausimą ir eilę kitų reikalų. Tam tikslui sudaryta komisija iš A. Trečioko, S. Lušio, A. Seniko ir reikalų vedėjo kun. L. Jankaus. Be to, valdyba paskyrė pašalpy reikalingiems lietuviams, gyvenantiems įvairiuose kraštuose. Posėdžiui pirmininkavo vicep. A. Trečiokas, neseniai grįžęs iš kelionės po pasaulį. Dalyvavo: S. Lušys, J. Audėnas, A. Senikas, V. Barčiauskas, direktorė B. Spūdienė vietoje N. Gugienės, dir. S. Dzikas už pirm. prel. J. Končią ir reikalų vedėjas kun. L. Jankus. I. Trečiokienė paruošė vaišes su iš tolimos kelionės atvežtu gėrimu.

Balfo reikalų vedėjas dalyvavo JAV prezidento Johnson pakviestas sausio 13 d. Washingtone socialinių organizacijų atstovų pasitarime.

* BRONIUS ŽVYNYNS, buvęs Nepr. Lietuvos karys, sausio 15 d. mirė Floridoje, svečiuojantis pas R. Gužą.

Sausio 8 d., pasijutus blogai, B. Žvynys buvo paguldytas ligoninėn, kur padarius operaciją paaiškėjo, kad jis serga jau nepagydomu vėžiu.

Kiek vietiniams Fort McCoy, Floridoje, lietuviams žinoma, velionis Amerikoje neturėjęs giminių. Lietuvoje yra likusi žmona ir duktė.

Mirdamas paprašė R. Gužą, kad kūnas būtų sudeigintas ir pelenai pervežti į Lietuvą. Tačiau nepalikus raštiško testamento, jo kūnas palaidotas Floridos žemėje.

• L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje š. m. vasario 8 d. ruošia tradicinį Užgavėnių blynų balių B. Pakšto svetainėje, 2801 W. 38th St.

Svečiai bus vaišinami šaltais užkandžiais ir užgavėnių blynais. Šokiams gros B. Pakšto orkestras. Pradžia 8 val. vakare.

Vietas prašome iš anksto rezervuoti pas Aleksą Silūną — 6839 S. Rockwell Ave., tel. PR 8-0149 nuo 6 iki 8 val. vakarais.

Įėjimas su vakariene \$4, studentams — \$3.

L.S.T. Korp! Neo Lithuania ir L.T.Akad. Sambūrio valdybos kviečia visus savo narius su jų draugais ir bičiuliais atsilankyti į šį Užgavėnių blynų balių.

AUGA VILITES ŠIMTININKŲ EILĖS

Sausio 18 d. Chicagoje įvykusio pobūvio metu ALTS-gos Chicago skyrius padidino savo įnašą Vilties draugijai nauju 200 dolerių čekiu.

Tąja proga Jonas Bivainis įsistojo Vilties draugijon ir įsiriškė į šimtininkų eiles savuoju įnašu.

Nepailstas Dirvos rėmėjas Kostas Ramonas padidino savo įnašą 65 doleriais, tapdamas dvigubu šimtininku.

Vilties draugijos valdyba už šią išpuilingą paramą reiškia savo nuoširdžią padėką.

* NAUJA LITUANUS VALDYBA, Lietuvių Studentų Sąjungai pakvietus, sudaryta iš pirm. Algio Luko, 2407 W. 68th St., Chicago 29, III., red. Dr. Tomo Remeikdo, Dr. V. P. Vyganto, Valdo Adamkavičiaus, Vaclovo Kleizos, Vytauto Germano ir Romo Stakausko.

* VACLOVAS SIDZIKAUSKAS, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas Pavergtųjų Europos Tautų Seimą neseniai atstovavo Azijos Tautų Prieškomunistinės Sąjungos konferencijoje Vietnamo sostinėje Saigone ir matėsi bei kalbėjosi su Vietnamo prezidentu ir jo broliu prieš pat jų nužudymą.

Apie patirtus įspūdžius Vietname ir Laisvojoje Kinijoje V. Sidzikauskas papasakos New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkime - pobūvyje, kuris įvyksta sausio 25 d. 6 v.v. Carnegie Endowment patalpose, 345 E. 46 Street, United Nations Plaza, New Yorke.

Po pranešimo ir diskusijų įvyks bendras narių ir svečių pobūvis bei linksmoji dalis, kurią praves aktorius Vitalis Žukauskas, New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmai kviečia visus į paskaitą ir pobūdį.

* LB RYTINIŲ PAKRAŠČIŲ darbuotojų suvažiavimas įvyko sausio 18-19 d., Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne, N.Y. Suvažiavime dalyvavo ir pranešimą B-nės organizaciniais reikalais padarė PLB-nės Centro Valdybos pirm. J. Jasaitis iš Chicago.

Be to, pranešimus padarė: V. Čižiūnas -- apie jaunimo santykius su vyresniaisiais, Maironio lituanistinės mokyklos vedėja E. Ruzgienė -- Lietuvių išlaikymas šeimoje, R. Kezys trumpai, bet išsamiai kalbėjo apie Lietuvių Bendruomenę ir jaunimą.

Tautinių šokių vadovė J. Matulaitienė skundėsi b-nės vadovybės visišku nesidomėjimu šokančiu jaunimu, net moralinės paramos stoka.

Pranešimus padarė Apygardų bei Apylinkių atstovai iš b-nės veiklos jų vietovėse. Aplamai, buvo daug kalbėta, nurodyta veikimo trūkumų, klaidų, daug pasabū įnešta, bet konkrečių nutari-

Rašytojo Mariaus Katiliškio knygos "Šventadienis už miesto" pristatymo vakare, ištraukas iš knygos skaito A. Antanaitis, K. Almėnas ir K. Barauskas. Sausio 25 d. Chicagoje Čiurlionio Galerijoje atidaromoje dail. A. Kurausko darbų parodoje bus išstatyti ir knygos iliustracijų originalai. Knygos pristatymo ir parodos rengėjai yra Korp! Gintaras. P. Petručio nuotrauka

1964 m. į Australiją

Paruošiamieji darbai yra baigti, reikalingi nutarimai ir susitarimai padaryti. Atėjo laikas realizuoti didįjį 1964 m. žygį -- Šiaurės Amerikos lietuvių sportininkų išvyką į Australiją.

Žygio apimtis ir jo tikslas prašoma ŠALFASS-gos rėmus. Tai visų laisvų lietuvių reikalas, šilts pritarimas jo įvykdymui yra rastas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir kitų mūsų visuomenę atstovaujančių organizacijų viršūnėse, o entuziastiškiausias ir džiaugsmingiausias atgarsis atsakmė iš Australijos lietuvių ir jų sporto vadovybės.

Su pasitikėjimu ir tvirta viltimi ŠALFASS-ga kreipiasi į lietuvių visuomenę ir organizacijas prašydamas Australijos žygį visokeriopaipai paremti.

1964 metais mūsų sportininkų pasirodymai Australijos žemynne teiškėlia mūsų tautos vardą svetimtaučiuose ir uždega tautinius jausmus savuosiuose! Prateškime garbingą mūsų krepšinininkų laimėjimų grandinę Europoje ir Pietų Amerikoje nauju žygiu.

LIETUVIŲ VARDU IR LIETUVOS GARBE!

ŠALFASS-gos
Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas

SUDARYTA AUSTRALIJON IŠVYKOS ORGANIZACINIS KOMITETAS

Krepšinio rinktinės išvykai į Australiją organizuoti, Fask-tas oficialiai paskyrė savo įgaliotiniu Valdą V. Adamkavičių. Įgaliotinis yra teisiogiškai atsakomingas už išvykos parengimą Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetui, V. Adamkavičiui buvo pavesta sudaryti organizacinį komitetą. Bendradarbiaujant su Lietuvių Bendruomenės vadovybe sudarytas ir Fask-to patvirtintas sekantis išvykos organizacinis komitetas: V. Adamkavičius, K. Drunga, Vyt. Grybauskas, dr. P. Kisielius, Br. Nainys ir J. Šolūnas.

Organizacinis komitetas atitinkamiems darbams atlikti kvies talkininkus iš JAV ir Kanados lietuvių kolonijų ir artimai bendradarbiaus su visomis lietuvių organizacijomis išvykos paruošime. Visą susirašinėjamą išvy-

mų ar išvadų kaip b-nės veiklą pagyventi, nepadaryta.

Suvažiavimą atidarė ir juo rūpinosi New Yorko Apygardos pirm. J. Šlepetys. Invokaciją skaitė kun. Račkauskas. Buvo suvažiavę netoli šimto asmenų.

kos reikalais prašoma nukreipti sekančiu adresu: V. Adamkavičius, 7338 So. Sacramento Ave., Chicago, III. 60629.

POSĖDŽIAVO KREPŠINIO KOMITETAS

Sporto sąjungos suvažiavime padarius nutarimą siųsti mūsų krepšinio rinktinę į Australiją, krepšinio komiteto laukia ypatingai sunkus uždavinys sudaryti rinktinę, pajėgią mus tinkamai reprezentuoti. Tuo reikalu pereitą savaitę krepšinio komiteto nariai Vytautas Grybauskas, R. Dirvonis, A. Lauraitis ir P. Žumbakis posėdžiavo Chicagoje ir be eilės svarstytų klausimų buvo nustatytos pagrindinės gairės mūsų rinktinės kandidatų atrinkimui bei jų paruošimui.

Pirmoje eilėje buvo paskirti krepšinio k-to atstovai įvairiose lietuvių kolonijose, kurių uždavinys bus stebėti atitinkamų miestų lietuvių krepšinio komandas įvairiose rungtyneose bei pirmenybėse, atkreipti ypatingą dėmesį į galimus kandidatus, patirti apie jų kilmę, charakterį ir užsiėmimą. Atstovais yra pakviesti sekančieji asmenys: M. Dulidnas (Torontas), St. Ginčiauskas (Torontas), J. Bulionis (Hamiltonas), Alg. Alantas (Detroitas), J. Kijauskas (Clevelandas), Alg. Birutis (Rytų Sporto Apygarda).

Per sportines žaidynes Toronte balandžio 4-5 d.d., šie atstovai padarys krepšinio komitetui pranešimus bei gaus tolimesnius nurodymus.

Krepšinio komitetas išsiuntinėjo visiems sporto klubams pranešimą ir nurodymus krepšinio reikalais.

(vg)

CLEVELANDO LSK ŽAIBO PERGALĖ

Praėjusį savaitgalį Chicagoje buvo pravestos Vidurinių Vakarų sporto apygardos vyrų krepšinio pirmenybės, dalyvaujant 7 komandoms. Pirmenybės vyko erdvioje Marquette parko salėje. Tačiau ir ji vos pajėgė sutalpinti gausius žiūrovus. Toks gausus besidominčiųjų atplūdis, aišku, siejasi su paskelbta mūsų krepšinininkų išvyka Australijon.

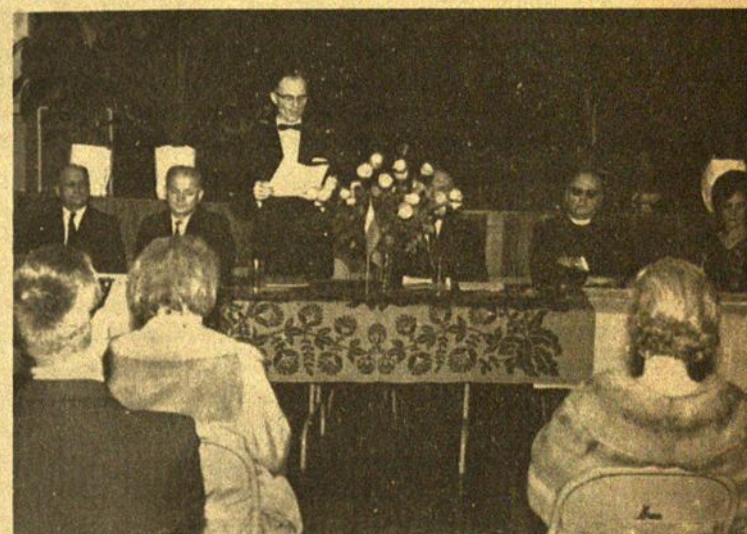
Pirmenybėse pirmąją vietą pelnytai, tačiau kiek nelauktai iško-

vojo Clevelando LSK Žaibas, Pirmąją varžybų dieną clevelandiečiai įveikė Detroito LSK Kovą 62:59, o sekmadienį nuvainikavo 1963 m. V.V. apygardos ir Š. Amerikos lietuvių meisterį Chicago ASK Lituanicą. Antrąsias rungtynes LSK Žaibas laimėjo 60:55. Baigmėje LSK Žaibui teko susitikti su Chicago LSK Aro I krepšinininkų komanda, kuri prieš tai Chicago LSK Neriui buvo atskaičius 64:40 ir ASK Lituanicai II 84:34. Baigminė kova buvo gana apylygė. Pirmasis kėlinys baigtas 28:28, o pačios

rungtyinės 64:63 clevelandiečių laimėjimu.

Kitų rungtynių pasekmės: Neris - Aras II 48:40, Kovas - Aras II 75:53, Kovas - Lituanica II 98:61, Kovas - Lituanica I 88:77. Po ilgesnio vegetavimo Detroito krepšinininkai vėl pasirodė ganėtinose aukštumoje. Kartu tenka pastebėti, jog LSK Aro I, ASK Lituanicos I, LSK Neries ir LSK Žaibo komandose stigo eilės iškilesniųjų krepšinininkų. Pirmenybės vykdė V.V. sporto apygardos komitetas.

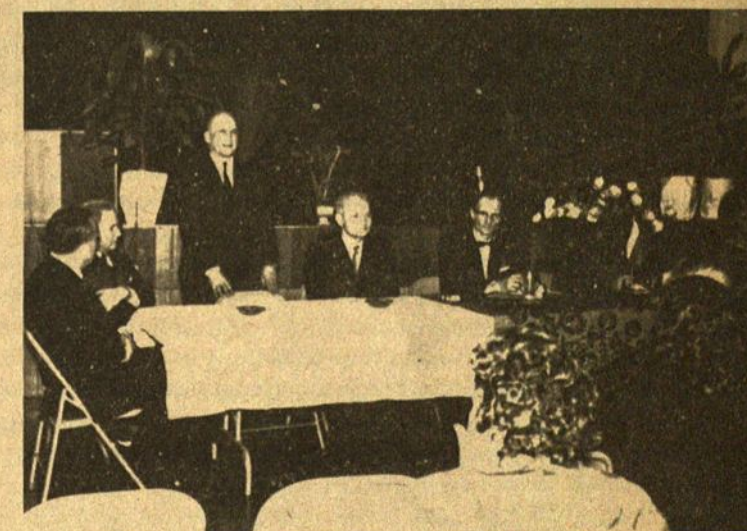
VAIZDAI IŠ ALT S-gos EAST CHICAGOS SKYRIAUS PENKMEČIO ŠVENTĖS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East Chicagos skyriaus pirmininkas K. Pocius patiekia skyriaus penkmečio veiklos apžvalgą minėjimo metu.

ALT S-gos centro valdybos atstovas inž. Jonas Jurkūnas sveikina skyrių.

Dirvos vyr. red. Jonas Čiuberkis sveikina skyrių.

Viršų ir apačioj dalis svečių ir narių dalyvavusių ALT S-gos East Chicagos skyriaus penkmečio minėjime.

East St. Louis lietuvių choro nariai po repetacijos B.A. Tiškų bute. Sėdi iš kairės: J. Luja, M. Paulikaitienė, A. Kleinaitenė, J. Kemežienė, Z. Grybinas, O. Lužienė, dr. P. Švarcas, A. Vaitkus, S. Gobenienė, A. Tiškuvienė, A. Gobenis ir prieky choro vadovas A. Paulikaitis.